
Juli 2021

Kommunernes arbejde med at sikre boliger til borgere i hjemløshed

---

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-400-6

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	SAMMENFATNING	5
	Undersøgelsens formål	5
	Hovedresultater	9
KAPITEL 2	OMFANG AF BORGERE PÅ BOFORMER, SOM ER KLAR TIL AT FLYTTE	15
	Opgørelse af omfanget af borgere som er parate til at flytte fra boformerne	16
	Hvornår er en borger parat til at flytte?	21
	Karakteristik af gruppen af borgere, som er parate til at flytte	25
KAPITEL 3	MANGEL PÅ BILLIGE BOLIGER	29
	Hvad er en billig bolig?	30
	Udbuddet af billige boliger svarer ikke til behovet	31
	Borgere på herberger og forsorgshjem venter på en almen bolig	33
KAPITEL 4	BRUG AF MULIGHEDER FOR AT ANVISE ALMENE BOLIGER	38
	Hvad er kommunal anvisning?	39
	Anvisning bruges til at løse boligsociale problemer bredt set	41
	Anvisning bruges også til borgere i hjemløshed	43
	Borgere, der takker nej til et boligtilbud, slettes fra listen	45
	Kommuner og boligselskabers aftaler om den kommunale anvisning	46
	Organisering af samarbejdet mellem kommuner og boligselskaber	51
KAPITEL 5	BRUG AF SÆRLIGE BOLIGTYPER TIL BORGERE I HJEMLØSHED	56
	Hvad kendetegner særlige boligtyper?	57
	Skæve boliger benyttes til borgere med omfattende problemstillinger	58
	Alle kommuner benytter boliger målrettet unge borgere i hjemløshed	60
	Deleboliger og udslusningsboliger er ikke gavnlige til borgere i hjemløshed	63

Behov for boliger til borgere, der ikke passer ind i de nuværende løsninger	64
KAPITEL 6 INDSATSER OG FORSLAG I KOMMUNER OG BOLIGSELSKABER	68
Få konkrete indsatser for at sikre boliger til borgere i hjemløshed	69
Ønsker til rammer og muligheder	71
KAPITEL 7 METODE	75
Indledende ekspertinterview	75
Spørgeskemaundersøgelse blandt § 110-boformer	75
Interview med borgere i hjemløshed	76
Interview med kommuner	77
Interview med repræsentanter for boligselskaber	79
Behandling af interviewene	80
BILAG 1 SPØRGESKEMA TIL BOFORMER	81

KAPITEL 1

TIDLIGERE UNDERSØGELSER

- [Brug af servicelovens § 141 handleplaner til borgere i hjemløshed \(2017\)](#)
- [Indsatsen på boformer efter § 110 i serviceloven \(2018\)](#)

Sammenfatning

Undersøgelsen er bestilt af Social- og Ældreministeriet. Det er den tredje af i alt tre undersøgelser, Ankestyrelsen udarbejder på hjemløseområdet. Undersøgelserne er finansieret af satspuljemidler (Aftale om udmøntning af satspuljen 2016-2019), og er en del af udviklingsinitiativet om udbredelse af Housing First.

Undersøgelsens resultater indgår som en del af vidensgrundlaget for Social- og Ældreministeriets arbejde med initiativer for at sikre tilstrækkeligt med boliger til borgere i hjemløshed.

HOUSING FIRST

Housing First er en evidensbaseret tilgang til arbejdet med borgere i hjemløshed. Princippet baserer sig på, at der først skabes stabilitet omkring borgerens boligsituation ved at tilvejebringe en permanent boligløsning. Sidebøende får borgeren en intensiv støtteindsats.

Housing First blev anvendt i hjemløsestrategien, der blev implementeret i en række kommuner fra 2009 til 2013. Arbejdet med at udbrede metoden i Danmark fortsatte i Implementerings- og forankringsprojektet (2014-2016) og i projektet Udbredelse af Housing First på hjemløshedsområdet (2016-2019).¹

Det er ikke et lovkrav, at kommuner og boformer skal arbejde efter Housing First-tilgangen men op til de enkelte aktører.

UNDERSØGELSENS FORMÅL

Undersøgelsen belyser, hvor mange borgere der opholder sig midlertidigt på et herberg eller forsorgshjem efter servicelovens § 110, og hvor mange af dem, der er parate til at flytte derfra, hvis de får tilbudt den rette boligløsning og støtte. Undersøgelsen belyser også, hvilke barrierer der er for, at borgerne flytter fra boformerne.

¹ VIVE (2020): *Udbredelsen af Housing First – Muligheder og barrierer i implementeringen af Housing First på hjemløshedsområdet i Danmark* (https://www.vive.dk/media/3508/100694_udbredelsen_housing_first_pdf-ua.pdf)

BOFORMER EFTER § 110

- Boformer dækker over herberger og forsorgshjem, der er organiseret efter § 110 i serviceloven.
- Kommunen er forpligtet til at tilbyde midlertidigt ophold til borgere med særlige sociale problemer, som ikke har egen bolig eller ikke kan opholde sig i sin bolig, og som har behov for støtte.
- Borgeren kan selv henvende sig til boformen. Det er boformens leder, der kan ind- og udskrive borgeren. Kommunen kan ikke visitere borgere til boformer efter servicelovens § 110.

Undersøgelsen belyser dernæst udvalgte kommuners arbejde med at sikre boliger til borgere, der befinder sig i en hjemløshedssituation. Dette inden for rammerne, der findes i dag; kommunal anvisning af almene boliger og brug af specialiserede boligtyper, der er målrettet borgere i hjemløshed.

Undersøgelsen besvarer følgende arbejdsspørgsmål:

ARBEJDS- SPØRGSMAÅL

1. Omfanget af borgere i hjemløshed, der opholder sig på boformer efter servicelovens § 110, og som vurderes at være parate til at flytte i egen bolig eller i et botilbud. Herunder hvilke barrierer der er for, at borgerne flytter fra boformerne.
2. Kommunernes praksis for at bruge kommunal anvisning og relevante boligtyper til borgere i hjemløshed. Herunder eventuelle barrierer for at bruge anvisningsmuligheden og boligtyper til borgere i hjemløshed. Endelig skal undersøgelsen belyse eksempler på samarbejde mellem kommuner og boligselskaber.

METODE OG DATAGRUNDLAG

En spørgeskemaundersøgelse blandt landets boformer efter § 110 i serviceloven. Vi har modtaget besvarelser fra 97 boformer ud af 119 relevante². Det giver en svarprocent på 82 procent.

Interview med:

- Syv borgere, der bor på boformer, og hvor lederen af boformen har vurderet, at de er parate til at flytte
- Medarbejdere fra socialområdet og boliganvisningen i otte kommuner
- Fire repræsentanter fra boligselskaber i tre kommuner

Læs om undersøgelsens metode og datagrundlag i kapitel 7.

---

² Spørgeskemaet blev sendt til alle boformer der er organiseret efter § 110 i serviceloven, som fremgår af Tilbudsportalen. Der har været et frafald i respondenterne, hvilket resulterer i 119 boformer, der er relevante i forhold til at indgå i undersøgelsen. Frafaldet er beskrevet i kapitel 7 'Metode'.

BOLIGLØSNINGER TIL BORGERE I HJEMLØSHED

Kommunerne har forskellige redskaber til rådighed i arbejdet med at sikre boliger til borgere i hjemløshed. Nedenfor beskriver vi kort de forskellige muligheder. De beskrives yderligere i de relevante kapitler.

KOMMUNAL ANVISNING

Det fremgår af almenboligloven, at kommunerne har mulighed for at indgå aftaler med almene boligselskaber om at få råderetten over et antal almene boliger. Formålet er at give kommunerne mulighed for at sikre boliger til borgere med akutte boligsociale problemer.

Kommunerne har som udgangspunkt krav på at få stillet hver fjerde ledige bolig til rådighed. Kommunerne kan også vælge at indgå frivillige aftaler med boligselskaberne og derigennem få råderet over flere eller færre end hver fjerde ledige almene bolig.

SÆRLIGE BOLIGTYPER

Kommunerne har mulighed for at oprette en række boligtyper, der kan bruges til borgere i hjemløshed, som ikke kan bo i de almene boliger. Det fremgår af almenboligloven.

Der er typisk koblet forskellige former for økonomisk og social støtte til de særlige boligtyper. Boligtyperne omfatter blandt andet skæve boliger, startboliger, udslusningsboliger og inklusionsboliger³.

BOTILBUD

Kommunen kan visitere borgere i hjemløshed, der har betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, til et botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108:

- Ophold på botilbud efter § 107 er af midlertidig karakter. Målgruppen er personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.
- Botilbud efter § 108 botilbud bruges til længerevarende ophold. Målgruppen er personer, med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling.

**DATAGRUNDLAG
UDDYBES I
KAPITEL 7**

**MANGE BORGERE
VENTER PÅ EN
ALMEN BOLIG**

HOVEDRESULTATER

Samlet set peger undersøgelsen på, at en stor andel af borgerne, der opholder sig på boformer efter § 110 i serviceloven⁴, venter længe på en boligløsning med den nødvendige støtte. Undersøgelsen viser, at manglen på billige almene boliger er med til at skabe en prop i systemet, som betyder, at borgere opholder sig længe på boformerne.

Det fremgår af undersøgelsen, at kommunerne ikke kan imødekomme behovet for boliger til borgere i hjemløshed gennem kommunal anvisning alene. Det skyldes, at der generelt er mangel på små, billige boliger, og at der er for langt imellem, at kommunerne får tilbudt boliger, som er relevante at anvise til borgere i hjemløshed. Derfor er der ifølge kommuner og boligelskaber behov for, at udbuddet af boliger i den rette pris-klasse udvides gennem udvidede handlemuligheder i kommunerne og reguleringer af boligmarkedet.

Nedenfor gennemgår vi udvalgte resultater fra undersøgelsen, der belyser de to overordnede arbejdsspørgsmål. Resultaterne er uddybet og nuanceret i de respektive kapitler i rapporten.

7 ud af 10 borgere på § 110-boformer er parate til at flytte

De 97 boformer havde på tidspunktet for opgørelsen (juni-juli 2020) 1.922 borgere indskrevet. Heraf vurderede lederne af boformerne, at 1.321 borgere var parate til at flytte fra boformen. Det svarer til, at 69 procent af borgerne, der er indskrevet på en boform, er parate til at flytte i egen bolig med den rette støtte eller et botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108⁵.

Ventetid på almene boliger har konsekvenser for borgerne
Lederne på servicelovens § 110 boformer vurderer, at halvdelen af borgerne vil kunne flytte i en almen bolig, med den fornødne støtte. De udgør 659 ud af den samlede gruppe på 1.321. Der er altså en forholdsvis stor gruppe af borgere, der alene venter på en almen bolig. Den resterende halvdel af borgerne er parate til at flytte i andre særlige boligtyper eller botilbud, som beskrevet på side 6.

³ Skæve boliger, startboliger, udslusningsboliger og inklusionsboliger er beskrevet i Vejledning om botilbud m.v. til voksne, [VEJ nr. 9031 af 14/01/2021](#), afsnit 4 om almene boliger til særlige grupper.

⁴ I rapporten bruger vi betegnelsen boformer om tilbud efter servicelovens § 110 og betegnelsen botilbud om tilbud efter servicelovens §§ 107 og 108.

⁵ Der er tale om boformernes vurdering, som ikke nødvendigvis stemmer overens med det, borgerne er visiteret til af kommunerne.

Ventetiden på en bolig skaber frustration hos borgerne, der ønsker at flytte. De lange ventetider skaber også bekymring blandt borgerne, som er bange for at falde tilbage i usunde væner, der modvirker den positive udvikling, borgerne kan opleve i starten af et ophold på boformen.

"Det påvirker mig, for jeg sidder alene på mit værelse. Det er meget ensomt. Jeg synes også, at det er hårdt at se på de andre. Jeg kan godt holde styr på, at jeg ikke tager narkotika, og alt det andet. Men dem, som ikke kan det, går det bare ned. Og det påvirker mig at se dem. Folk falder bare mere, mere og mere ned." (Borger på boform, 52 år)

Opgørelser fra servicelovens § 110 boformer viser, at der er 147 borgere, som har været parate til at flytte fra boformen i over et år. Det svarer til 11 procent af de 1.321 borgere.

Der er for få billige boliger til at dække behovet

En væsentlig barriere for den kommunale anvisning af almene boliger er, at der ikke er nok boliger i den rette prisklasse til rådighed for kommunerne. Det vurderer både de udvalgte boligselskaber, kommuner og en repræsentant fra Kommunernes Landsforening (KL).

En bolig som er mulig at betale for en borger i hjemløshed, har en husleje på 3.000 til 4.000 kr. om måneden. Ifølge boligselskaber og kommuner er der ganske enkelt ikke nok af de boliger, der bliver ledige, til at dække behovet. Det kan ifølge kommunerne grundlæggende hænge sammen med, at huslejeniveauet på tværs af kommunerne stiger, mens der samtidig sker et fald i satserne for offentlige forsørgelsesydelse.

Kommuner og boligselskaber peger desuden på en række forhold, der har betydning for antallet af små, billige boliger. Disse forhold omfatter blandt andet:

- Mangel på nybyggeri med små og billige boliger. Der er en udbredt opfattelse af, at det er vanskeligt at bygge nye boliger, der er tilstrækkeligt billige.
- Sammenlægninger af mindre boliger, for at imødekomme efterspørgsel på større boliger, gør, at den aktuelle boligmasse bliver mindre.
- Renoveringer, der kan være nødvendige for at sikre en grundlæggende boligstandard, medfører, at boligerne stiger i husleje, og derfor ikke længere er relevante for borgere, der er hjemløse.

**SAMMENLÆGNING
OG RENOVERING
BETYDER FÆRRE
BTALBARE
BOLIGER**

Størstedelen af kommunerne bruger anvisningsmuligheden til borgere i hjemløshed

TO MÅDER AT BRUGE KOMMUNAL ANVISNING PÅ

FÅR TILBUDT IRRELEVANTE BOLIGER

Det fremgår af interviewene med kommunerne, at syv ud af de otte kommuner specifikt anvender muligheden for kommunal anvisning af boliger til borgere i hjemløshed. Én kommune benytter ikke anvisning til borgere i hjemløshed. Kommunen har valgt at bruge anvisningsmuligheden til borgere, der alene mangler tag over hovedet, som ikke har omfattende sociale problemer, men som ikke har mulighed for selv at tilvejebringe en bolig. Det kan eksempelvis være borgere med børn, der flytter fra hinanden.

Kommunerne har ikke opgørelser over hvor mange af de anvisede boliger, der går til borgere i hjemløshed. Flere af de udvalgte kommuner, der indgår i undersøgelsen, estimerer, at andelen ligger et sted mellem en tredjedel og halvdelen af alle anvisninger, kommunerne foretager.

Den måde anvisning bruges på, har betydning for, om kommunerne får tilbudt relevante boliger

Overordnet kan kommunernes måde at bruge anvisningen på inddeles i forhold til de to tilgange, der er beskrevet i lovgivningen;

- **Kommuner, der benytter sig af anvisningsretten til hver fjerde ledige almene bolig**

Disse kommuner har bedt boligselskaberne om at stille hver fjerde ledige bolig til rådighed for kommunal anvisning.

Boligselskaberne sender automatisk tilbud om ledige boliger, uden på forhånd at definere kriterier for hvilke typer af boliger, kommunerne skal have tilbudt. Der er typisk en ad hoc dialog og samarbejde, når der opstår et behov, men ikke et mere formaliseret samarbejde mellem kommune og boligselskabet.

- **Kommuner, der har indgået frivillige aftaler med boligselskaberne**

Aftalerne kan indebære, at kommunen får råderet over flere eller færre end hver fjerde bolig. Parterne har desuden i en eller anden grad defineret, hvilke boliger kommunerne skal have tilbudt. I et tilfælde foregår matchet mellem bolig og borger i fællesskab mellem kommune og boligselskab. Aftalen omfatter desuden et formaliseret samarbejde, der kan omfatte månedlige, halvårslige og årlige møder, på forskellige ledelsesmæssige niveauer.

Undersøgelsen peger på, at de kommuner, der får stillet hver fjerde ledige bolig til rådighed for anvisning, ofte må takke nej til en bolig, da den ikke er relevant for borgerne, der står på den kommunale boligliste. I praksis kan det derfor være færre end hver fjerde ledige bolig, kommunerne anviser.

Brede samarbejdsaftaler med boligselskaberne giver fleksibilitet og større udbud af boliger

Noget af det, der er afgørende for en god brug af anvisningsretten, er, at kommuner og boligselskaber indgår brede samarbejdsaftaler. Når samtlige boligselskaber indgår i aftalen, øger det udbuddet af boliger, og det er med til at skabe fleksibilitet i forhold til fordelingen af borgere blandt boligafdelingerne.

Parterne skal vide, hvem de kan kontakte

En del af det gode samarbejde består i, at begge parter ved, hvem de kan kontakte, når der opstår spørgsmål som skal afklares eller der er behov for støtte omkring en borger. Hvis en borger er meget dårlig, kan det være særligt vigtigt for boligselskaberne, at de hurtigt kan få kontakt til kommunen.

Kommunerne bruger enkelte særlige boligtyper til borgere i hjemløshed

Som beskrevet tidligere i boksen om boligløsninger til borgere i hjemløshed, har kommunerne mulighed for at bruge forskellige særlige boligtyper til borgere i hjemløshed.

Skæve boliger er mest udbredt

Blandt de otte kommuner er skæve boliger mest udbredt som boligtype til borgere i hjemløshed. En opgørelse fra Trafik-Bygge- og Boligstyrelsen viser også, at det er den boligtype, der er mest udbredt på landsplan. I 2019 var der samlet set givet tilsagn til at etablere 594 skæve boliger, fordelt på 27 kommuner.

Undersøgelsen viser, at kommunerne benytter de skæve boliger til borgere i hjemløshed med komplekse problemstillinger. Blandt kommunerne er der dog modstridende holdninger til, hvorvidt brugen af skæve boliger er hensigtsmæssigt. Nogle kommuner vurderer, at skæve boliger er et helt afgørende redskab til at sikre tilstrækkeligt med relevante boliger til målgruppen. Mens andre argumenterer for, at boligerne er med til at fastholde borgerne i en marginaliseret position, fordi de bliver opfattet som særligt dårlige jf. målgruppen for boligerne. De sidstnævnte kommuner vurderer, at det er bedre for borgerne at få tilbudt en almen bolig, for at understøtte, at borgerne bliver en del af normalsamfundet.

Ungdomsboliger anvendes til borgere med et vist niveau af ressourcer

Alle de kommuner, der indgår i undersøgelsen, har almene ungdomsboliger til rådighed, som også kan tilbydes til borgere i hjemløshed. Målgruppen for boligerne er unge, der kan profitere af at bo sammen med andre unge, der ikke er socialt udsatte, og boligerne kan eventuelt anvendes som et led i forebyggelse af hjemløshed på sigt. Når boligtypen anvendes til unge borgere i hjemløshed, kræver det et godt kendskab til

BESKRIVELSE AF BOLIGTYPER

Læs om 'skæve boliger' og andre særlige boligtyper til borgere i hjemløshed i kapitel 5.

**MANGLER EGNEDE
BOLIGER TIL
ÆLDRE
HJEMLØSE**

den unge, da det er vigtigt med godt match, for at sikre et konstruktivt miljø, der kan hjælpe den unge i den rigtige retning.

Behov for boliger til ældre borgere i hjemløshed

Flere kommuner peger på, at der er en gruppe af ældre borgere i hjemløshed, som ikke passer ind i eksisterende boligtyper. Borgerne er karakteriseret ved, at de har misbrugsproblemer og behov for pleje. En af udfordringerne ved at finde en bolig til borgerne er, at de er blevet institutionaliserede gennem flere og lange ophold på eksempelvis boformer efter servicelovens § 110 gennem deres liv, og derfor ikke trives i egen bolig.

Ønskerne til boliger, der kan imødekomme gruppens behov, omfatter plejehjemslignende løsninger, hvor der er mulighed for at yde pleje til borgerne samtidig med at borgerne har et aktivt misbrug. Der er også forslag om et slags 'olle-kolle' med rammer, der imødekommer borgernes adfærd og ønsker. Eksempelvis, at der er afstand til de nærmeste naboer.

Ifølge kommunerne kan behovet blive stadig mere aktuelt i takt med, at borgere i hjemløshed bliver ældre end tidligere.

Forslag til regulering af boligområdet, der sikrer flere billige boliger

For at løse problemet med, at der ikke er nok boliger, som kommunerne kan anvise til borgere i hjemløshed, peger kommuner og boligselskaber på, at der er behov for indsatser, der sikrer flere billige boliger.

Det er ifølge kommuner og boligselskaber nødvendigt at opføre flere billige boliger og udtænke løsninger, der udvider antallet af tilgængelige boliger inden for den nuværende boligmasse. Udvalgte forslag fra kommuner og boligselskaber er beskrevet nedenfor.

FORSLAG FRA KOMMUNER OG BOLIGSELSKABER

FORSLAG DER FREMADRETTET KAN SIKRE FLERE BILLIGE BOLIGER

- Flere nyopførte boliger skal have en husleje, som kan betales på overførselsindkomst. Anbefalingen kan forekomme banal. Ikke desto mindre er det noget, der ifølge kommuner og boligselskaber er vanskeligt at komme i mål med på grund af de almene boligselskabers udgifter til nybyggeri, som presser huslejen op.
  - Kommuner skal have mulighed for at yde tilskud til husleje på permanent basis. Det vil udvide antallet af billige boliger blandt den nuværende boligmasse.
  - Nationale tilskudsordninger, der gør det fordelagtigt at sammenlægge mindre, billige boliger i forbindelse med renovering af boligbyggeri, kan genovervejes.
  - Udvide anvisningsretten til at omfatte private boligselskaber. Det betyder også, at kommunerne kan kompensere private udlejere på samme måde, som de almene boligselskaber.
-

KAPITEL 2

Omfang af borgere på boformer, som er klar til at flytte

I kapitlet beskriver vi, hvor mange borgere som opholder sig på boformer efter servicelovens § 110, og hvor mange af dem der er klar til at flytte i egen bolig eller botilbud med den fornødne støtte. Kapitlet er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt landets boformer efter § 110 i serviceloven. Besvarelsene suppleres med interview med kommuner og borgere, der bor på boformer. Foruden opgørelserne indeholder kapitlet en karakteristik af gruppen af borgere, som boformerne vurderer, er klar til at flytte fra boformen.

DELKONKLUSIONER I KAPITLET

- Lederne på boformer efter servicelovens § 110 vurderer samlet set, at syv ud af ti borgere, der opholder sig på boformerne, er klar til at flytte i egen bolig eller botilbud med den fornødne støtte. Ud af 1.922 borgere, der er indskrevet på pladser drevet efter § 110, er vurderingen, at 1.321 borgere er parate til at flytte.
- Af de 1.321 borgere har godt en tredjedel været parate til at flytte i mere end fem måneder, og hver tiende har været parat til at flytte i mere end et år.
- Beboere på boformer efter servicelovens § 110 fortæller, at det er forbundet med stor frustration at opholde sig længe på boformer, når de er klar til at flytte, og blot venter på en bolig. For nogle kan det betyde, at en god udvikling stagnerer, og i værste fald betyder ventetiden, at borgerne får det væsentligt dårligere.
- Nogle kommuner udtrykker bekymring for, at økonomiske incitamenter kan få boformer til at tøve i indsatsen for, at borgeren flytter i egen bolig.
- De 1.321 borgere, der er parate til at flytte, er blandt andet karakteriseret ved, at de er relativt jævnt fordelt på aldersgrupper, at otte ud af ti af borgerne er mænd, og at tre ud af ti har anden etnisk herkomst end dansk. Halvdelen af borgerne har været i hjemløshed i mere end et år gennem deres liv. Endelig er det boformernes vurdering, at langt størstedelen af borgerne i gruppen er klar til at flytte i en almen bolig.

OPGØRELSE AF OMFANGET AF BORGERE SOM ER PARATE TIL AT FLYTTE FRA BOFORMERNE

Afsnittet indeholder opgørelser af omfanget af borgere, der er parate til at flytte fra en boform, og beskrivelser af borgeres egne overvejelser om, hvilken betydning det har at opholde sig på en boform, når de oplever at være parate til at flytte derfra.

§

BOFORMER EFTER § 110⁶

Boformer dækker over herberger og forsorgshjem, der er organiseret efter § 110 i serviceloven.

Borgere kan selv henvende sig for at blive indskrevet på en boform. Det er boformens leder, der træffer afgørelse om at ind- og udskrive borgere.

Kommunerne er forpligtede til at tilbyde midlertidigt ophold i boformer. Målgruppen for tilbuddet er borgere med særlige sociale problemer, som ikke har en bolig eller ikke kan opholde sig i egen bolig og har brug for botilbud og tilbud om støtte.

Boformerne er forpligtede til at orientere den relevante kommune, når en borger bliver ind- og udskrevet.

**1.922 BORGERE
VAR INDSKREVET**

**1.321 VAR
PARATE TIL AT
FLYTTE**

69 procent af borgerne er parate til at flytte

Boformerne vurderer, at næsten syv ud af ti borgere, som opholder sig på § 110-pladser, er klar til at flytte videre i en bolig, hvis de får det rette tilbud og eventuelt passende støtte.

Det fremgår af spørgeskemabesvarelserne, at de 97⁷ boformer samlet set havde 1.922 borgere indskrevet på pladser, der er drevet efter servicelovens § 110, på det tidspunkt hvor de besvarede spørgeskemaet i juni og juli 2020.

Heraf har boformerne vurderet, at 1.321 borgere på det tidspunkt var parate til at flytte i egen bolig eller botilbud med den fornødne støtte. Det svarer til 69 procent af de indskrevne borgere på boformerne. Se tabel 2.1.

⁶ Jf. § 110 i lovbekendtgørelse nr. 1287 af 28. august 2020 om lov om social service.

⁷ Opgørelserne er baseret på besvarelser fra 97 boformer. En boform oplyste, at ingen af de indskrevne borgere på tidspunktet for besvarelsen var parate til at flytte. Derfor indgår boformen ikke i opgørelser, der beskriver karakteristika ved gruppen af borgere, der er parate til at flytte.

Opgørelserne af antallet af borgere, der er parate til at flytte i en bolig eller botilbud med den fornødne støtte, er baseret på en vurdering foretaget af lederen på de pågældende boformer.

TABEL 2.1 OVERSIGT OVER INDSKREVNE BORGERE OG BORGERE, BOFORMERNE VURDERER ER PARATE TIL AT FLYTTE I EGEN BOLIG ELLER BOTILBUD MED DEN FORNØDNE STØTTE

	Antal borgere	Procent
Borgere indskrevet på § 110-pladser	1.922	100
Borgere som boformerne vurderer er parate til at flytte med den fornødne støtte	1.321	69

Kilde: Spørgeskemabesvarelser fra 97 boformer efter servicelovens § 110.

Omfanget af borgere, der er parate til at flytte, kan være større

Undersøgelsens opgørelser er baseret på besvarelser fra 97 boformer ud af 119⁸ efter servicelovens § 110. I opgørelsen indgår dermed svar fra 82 procent af de boformer, som indgår i undersøgelsen, og har pladser efter servicelovens § 110. Omfanget af borgere, der opholder sig på en boform, og som er parat til at flytte, kan derfor antages at være større end de 1.321 borgere, der indgår i undersøgelsens opgørelse.

Det fremgår af Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd's (VIVE) kortlægning af hjemløshed i 2019⁹, at der i alt var 6.431 borgere i hjemløshed – herudaf 2.250 der opholdt sig på herberger eller forsorgshjem.

Hvis andelen af borgere, der er parate til at flytte, som fremgår af denne undersøgelse, overføres til de i alt 2.250 borgere, der opholdt sig på herberger og forsorgshjem ifølge VIVE's kortlægning, er der på landsplan omkring 1.550 borgere, der er parate til at flytte fra boformen, med den fornødne støtte.

Opgørelsen er dog forbundet med en vis usikkerhed. Det skyldes, at det ikke vides med sikkerhed, om de 82 procent af boformerne, der indgår i undersøgelsen, er repræsentative for alle landets boformer efter servicelovens § 110. Derfor kan andelen af borgere, der er parate til at flytte fra boformen, muligvis ikke overføres fra denne undersøgelse til det samlede antal borgere, der opholdt sig på herberger og forsorgshjem, ifølge VIVE's kortlægning.

⁸ De 119 boformer udgør ikke det totale antal boformer efter servicelovens § 110, som fremgår af tilbudsportalen. Der har været et frafald af boformer i forbindelse med spørgeskemabesvarelserne. Det er beskrevet i kapitel 7. Metode

⁹ VIVE (2019): *Hjemløshed i Danmark 2019 – National kortlægning*

**MERE END
HVER 5. HAR
OPHOLDT SIG
OVER 1 ÅR PÅ
BOFORMEN**

Boformerne vurderer i overvejende grad, at opgørelserne afspejler det typiske billede

For at tage hensyn til eventuelle variationer i opgørelserne, eksempelvis udsving i vinter- eller sommerperioden, har vi bedt boformerne drevet efter servicelovens § 110 om at vurdere, hvorvidt det aktuelle antal indskrevne og udflytningsparate borgere stemmer overens med det typiske billede på boformen.

82 procent af boformerne vurderer, at den aktuelle opgørelse, de har foretaget, stemmer overens med det typiske billede på boformen. Det svarer til 79 af de 97 boformer.

Ni procent af boformerne har vurderet, at opgørelserne ikke stemmer overens med et mere typisk billede på boformen. Det svarer til ni boformer.

De resterende otte boformer har ikke kunnet vurdere, om opgørelsen stemmer overens med det generelle billede.

Flest borgere har været på boformen mellem fire og tolv måneder

435 ud af de i alt 1.321 borgere, som boformerne efter servicelovens § 110 vurderer, er parate til at flytte, har opholdt sig på boformen mellem 120 og 364 dage. Det svarer til 33 procent.

Tilsvarende har 285 borgere opholdt sig på boformen mere end et år. Det svarer til 22 procent, og er mere end hver femte. Se tabel 2.2.

TABEL 2.2 LÆNGDEN AF OPHOLD FOR UDFLYTNINGSPARATEBORGERE PÅ BOFORMER

Længden af ophold	Antal borgere	Procent
1-5 dage	47	4
6-30 dage	176	13
31-119 dage	378	29
120-364 dage	435	33
1 år eller mere	285	22
Total	1.321	100

Note: Hvordan fordeler de udflytningsparate borgere sig på følgende intervaller for længden af deres aktuelle ophold på boformen?

Kilde: Ankestyrelsens spørgeskemaundersøgelse blandt landets boformer drevet efter servicelovens § 110.

Lige under en tredjedel af borgerne, 29 procent, har opholdt sig på boformen mellem 31 og 119 dage. For i alt 17 procent

af borgerne har deres aktuelle ophold varet mellem én og 30 dage.

Hver tiende borger har været klar til at flytte i over et år

Af de borgere, som vurderes at være klar til at flytte i egen bolig eller i et botilbud med den fornødne støtte, er der flest borgere, der har været klar til at flytte i 2-4 måneder. Denne gruppe udgør 27 procent af den samlede gruppe. Se tabel 2.3.

TABEL 2.3 BOFORMERNES SKØN AF, HVOR LÆNGE BORGERNE HAR VÆRET PARATE TIL AT FLYTTE

Parate til at flytte i egen bolig	Antal borgere	Procent
Omkring 1 uge	93	7
Omkring 1 måned	296	22
Omkring 2-4 måneder	361	27
Omkring 5 -12 måneder	279	21
Over 1 år	147	11
Ved ikke	145	11
Total	1.321	100

Note: [Tekst]

Kilde: Spørgeskemabesvarelser fra 96 boformer drevet efter servicelovens § 110.

Som det også fremgår af ovenstående tabel, har hele 279 borgere, været klar til at flytte fra boformen i omkring 5-12 måneder. Det svarer til 21 procent. Og 147 borgere, svarende til mere end hver tiende, har været klar i mere end et år.

Lang ventetid medfører frustration og afmagt

Vi har talt med borgere, der opholdt sig på en boform, og som boformerne efter servicelovens § 110 vurderede, var parate til at flytte. Borgerne fortæller samstemmende, at de oplever at have opholdt sig på boformen længere, end de har gavn af. En borger fortæller, at hun er fuldstændig klar til at flytte og føler sig hensat til en venteposition på boformen.

"100 procent klar. Det er spildtid, jeg sidder bare og venter. Jeg vil sige, at de sidste 5-6 måneder har jeg været klar"
(Borger på boform, 40 år)

**BORGERENES
TRIVSEL
PÅVIRKES
NEGATIVT**

Borgerne beskriver, at ventepositionen er forbundet med stor frustration og afmagt. Flere borgere beskriver deres udvikling på boformen som en kurve, der går op ad de første måneder, hvor de får bragt orden i deres udfordringer, og processen med

at skaffe en bolig går i gang. Optimismen og følelsen af udvikling stagnerer dog efter nogle måneder, fordi borgerne oplever, at boligprocessen går i stå. Herefter vender optimismen til frustration og afmagt, fordi borgerne ikke oplever nogen udvikling og ikke har en fornemmelse af, hvor længe de skal vente på boformen.

"Du bliver motiveret, du bliver positiv, og 'nu kommer jeg videre' – og så sidder du bare fast." (Borger på boform, 40 år)

En anden borger beskriver, at den lange ventetid har store negative konsekvenser for hendes mentale trivsel. Hun oplever, at det er med til at fastholde hende i en omgangskreds præget af misbrug og mistrivsel, hvilket får hende til at isolere sig på sit værelse. Begge dele gør det sværere at styre eget alkoholforbrug og holde fast i den positive udvikling, som er nødvendig for, at flytningen i egen bolig vil lykkes.

"Det påvirker mig, for jeg sidder alene på mit værelse. Og hvis jeg skal være sammen med mine venner, så drikker de. Men nu har jeg ikke drukket i to dage. Så det er godt. Det er meget ensomt. Jeg synes, at det også er hårdt at se på de andre. Jeg kan godt holde styr på, at jeg ikke tager narkotika, og alt det andet. Men dem, som ikke kan det, går bare ned. Og det påvirker mig at se dem. Folk falder bare mere, mere og mere ned. Fordi de ikke kan holde styr på alt det andet." (Borger på boform, 52 år)

Borgere ønsker mere information om processen

Flere borgere fortæller, at en del af frustrationen er affødt af uvished. Mange fortæller, at de ikke er klar over, hvordan deres situation udvikler sig, og hvor langt de er fra en bolig. Flere efterlyser, at kommunen er bedre til at oplyse om processen, og om hvor lang tid borgeren kan forvente at skulle vente på en bolig. En borger beskriver her sin position som præget af stor uvished og mangel på information om, hvor længe hun skal regne med at vente på en bolig.

"Jeg hører ingenting. Det er det, der er problemet. For jeg aner ikke, hvor jeg er henne, og hvad der sker. Skal jeg være her 'for good'. Det er uvisheden, der er meget svær." (Borger på boform, 52 år)

Bekymringer ved at bo selv får borgere til at efterspørge nødvendig støtte

Selvom borgerne oplever, at de er klar til at flytte fra boformen, er der flere, som er bekymrede for en del af det, der følger med at flytte i egen bolig. Nogle borgere understreger derfor, at det er nødvendigt, at de får den rette støtte, hvis de

"Det er uvisheden, der er meget svær."

BEKYMRING FOR AT STÅ ALENE

skal klare sig i boligen. Nogle borgere bekymrer sig over, om de vil være i stand til selv at varetage praktiske opgaver i hverdagen som at læse breve, holde styr på økonomien og tage vare på sig selv.

"Nu skal jeg stå i en lejlighed alene igen. Det har jeg jo ikke gjort i mange år. Kan jeg finde ud af at betale mine regninger og lave mit budget? Jeg skal også have min lille søn hjem, og han har også nogle udfordringer. Og kan jeg klare presset psykisk? Det er jo også min kontaktperson, der skal sørge for at være over mig til den tid." (Borger på boform, 40 år)

En anden borger er bekymret for, om det vil være svært at holde sig på afstand af en omgangskreds præget af misbrug.

"Ja, at jeg falder ind i alkoholmiljøet igen, hvor jeg så måske kunne finde på at få nogen venner ind. Det er også derfor, at jeg har sagt, at jeg har brug for støtte." (Borger på boform, 52 år)

HVORNÅR ER EN BORGER PARAT TIL AT FLYTTE?

Som led i afdækningen har vi arbejdet med at belyse, *hvornår og på hvilken baggrund* en borger bliver vurderet til at være parat til at flytte fra en boform efter servicelovens § 110. Dette er både afdækket gennem indledende interview med relevante aktører, gennem spørgeskemaundersøgelsen til landets boformer og i interview med både kommuner og borgere.

HOUSING FIRST

Housing First er en evidensbaseret tilgang til arbejdet med borgere i hjemløshed. Princippet baserer sig på, at der først skabes stabilitet omkring borgerens boligsituation ved at tilvejebringe en permanent boligløsning. Side-løbende får borgeren en intensiv støtteindsats. Støtten skal være tilstrækkelig til, at borgeren kan klare sig i egen bolig. Der skal foretages en individuel vurdering af borgerens støttebehov.

Housing First blev anvendt i hjemløsestrategien, der blev implementeret i en række kommuner fra 2009 til 2013. Arbejdet med at udbrede metoden i Danmark fortsatte i

**ALLE BORGERE
ER I PRINCIPPET
KLAR TIL
AT FLYTTE**

Implementerings- og forankringsprojektet (2014-2016) og i projektet Udbredelse af Housing First på hjemløshedsområdet (2016-2019).¹⁰

Det er ikke et lovkrav, at kommuner og boformer skal arbejde efter Housing First-tilgangen men op til de enkelte aktører.

Vurdering af borgere afspejler Housing first-tilgang

Spørgeskemabesvareelserne indikerer, at en del boformer efter servicelovens § 110 arbejder ud fra Housing First-princippet. Således er der en række afdelinger, som i fritekstfelter beskriver, at deres vurderinger af borgerne baserer sig på en Housing First-tilgang. Andre anfører i deres besvarelser, at alle borgere i princippet vil være parate til at flytte med den fornødne støtte, hvilket også stemmer overens med Housing First-tilgangen.

Når vi ser på andelen af de indskrevne borgere, boformerne vurderer er parate til at flytte, indikerer opgørelserne også, at mange boformers vurderinger lægger sig op ad principperne i Housing First.

40 procent af boformerne vurderer således, at mellem 91 og 100 procent af de indskrevne beboere er parate til at flytte ud med den fornødne støtte. Det udgør den markant største gruppe blandt boformerne.

Udredning af behov kan tage nogle måneder

Både blandt kommuner og boformer efter servicelovens § 110 er det en udbredt forståelse, at det grundlæggende er gavnligt for de fleste borgere med et ophold af uger til måneders varighed på en boform, inden de flytter i egen bolig.

I spørgeskemaundersøgelsen nævner flere boformer, at det kan være nødvendigt med kortere udredningsforløb, inden borgeren kan siges at være klar til at komme i egen bolig – også selvom boformen tilslutter sig Housing First-tilgangen. Således kan der være brug for et vist tidsinterval, hvor borgerens behov afklares, og der kan falde ro på efter eventuelt kaotiske forløb op til indskrivningen. Fra en § 110-afdeling lyder det for eksempel:

¹⁰ VIVE (2020): *Udbredelsen af Housing First – Muligheder og barrierer i implementeringen af Housing First på hjemløshedsområdet i Danmark*

“Som udgangspunkt er vi kun et midlertidigt tilbud, hvilket gør, at med den rette ramme for udflytning er alle parate til at flytte ud. Der kan dog være kortere afklaringsperioder, hvor det ikke vil være optimalt, at de flytter, da indsatser, der er startet op, måske falder til jorden.” (Afdelingsleder, §110-boform)

Flere boformer beskriver i spørgeskemabesvarelsenerne, at udredningen af borgerens udfordringer og behov, efter deres vurdering, kan tage op til tre til fire måneder. En vurdering der også bakked op af SBH – Sammenslutning af Boformer for Hjemløse. Efter denne periode burde borgeren dog efter fleres overbevisning som udgangspunkt være klar til at flytte videre i den type bolig eller botilbud, som vurderes at svare til borgerens behov.

OPHOLD GIVER MULIGHED FOR UDREDNING OG RO

I interviewene med kommuner fremgår lignende syn på boformernes rolle i borgerens vej til en egnet bolig. Enkelte kommuner nævner, at det efter deres erfaring kan være gavnligt for borgere at opholde sig på boformer i op mod et halvt år, mens andre vurderer at nogle måneder er tilstrækkeligt. Denne periode er et led i udredningen af borgerens tilstand, udfordringer og behov, og opholdet er dermed nødvendigt for de efterfølgende led i arbejdet med at finde en passende bolig til borgeren.

“De fleste, som er på § 110, er i en eller anden udtrækning klar til at komme i egen bolig efter et halvt års tid, fx hvor man har fået stabiliseret nogle af de kaotiske problematikker, der er her og nu.” (Medarbejder, Frederiksberg Kommune)

I en anden kommune fortæller medarbejderne ligeledes, at det i nogle tilfælde kan være gavnligt, at borgeren opholder sig på boformen i en periode, selvom Housing First-princippet som udgangspunkt er gældende:

“Det er ikke altid, at vi siger, ‘nu skal vi skynde os, så hurtigt vi kan’, fordi borgerens situation er kaotisk – både socialt og også psykisk fuldstændig kaotisk. Så er det en god ting, at forsorgshjemmene kan få lidt ro på tingene og lidt hjælp og støtte til borgeren, og at de får styr på en hel masse ting.” (Medarbejder, Aarhus Kommune)

Kortere ophold på en boform giver borgeren ro

Flere af de interviewede borgere fortæller også, at de har haft gavn af nogle måneder til at få styr på deres situation og komme i gang med arbejdet med de udfordringer, der har medvirket til at bringe dem i hjemløshed. Flere bruger udtrykket at “få ro på”. For borgerne kan det kan både dreje sig om

kaotiske sociale situationer, psykiske udfordringer og brug af alkohol eller stoffer, som borgeren har behov for at få bragt under kontrol.

"Først skulle jeg lige falde ned. Jeg er alkoholiker - jeg drikker kun øl. Jeg skulle have ro på mit alkoholmisbrug og have støtte her fra og fra gademedarbejderen. Og så efter 3-4 måneder, hvor jeg havde boet her, ville jeg gerne videre. Jeg følte, at jeg fik ro på mit alkoholmisbrug, og skulle finde mig selv igen, og så var jeg klar. For det er hårdt at bo på gaden, så jeg skulle finde mig selv." (Borger på boform, 52 år)

"Selvfølgelig har jeg ikke været klar lige siden, at jeg flyttede ind, men efter at have fået styr på alle mine ting og fået styr på mig selv." (Borger på boform, 40 år)

Bekymring for økonomiske incitamenter på private boformer

Blandt nogle kommuner er der en oplevelse af, at der er forhold – særligt af økonomisk karakter – som får nogle boformer efter servicelovens § 110 til at fastholde borgere længere end nødvendigt. Det er kommunernes oplevelse, at borgerne ender med længere ophold, end et Housing First-perspektiv ville tilsige, og end kommunerne vurderer, er hensigtsmæssigt for borgeren. I en kommune beskriver de problemstillingen som en "hjemløseindustri", hvor en interesse i forsorgshjemmets finansiering i nogle tilfælde får forrang for borgerens behov.

"Der er en sammenhæng i, at forsorgshjemmene også er med til at fastholde folk i hjemløshed, hvis de sidder i deres egen lukkede virkelighed." (Medarbejder, Odense Kommune)

To kommuner fremhæver særligt nyere, private boformer, hvor de oplever problemer med vurderingen af, hvornår borgeren er parat til at flytte. Kommunernes oplevelse er, at boformerne har en økonomisk interesse i at holde på borgeren for på den måde at sikre sig fortsat finansiering. Kommunerne understreger, at det kun gør sig gældende på visse boformer, men at de i nogle tilfælde oplever en forretningsorienteret tilgang til borgerne.

"Der er altså nogle sammenhænge, hvor man kunne få den snigende tanke, at det også er en forretning. Både når de kontakter os og i samarbejdet omkring det fælles mål. Der kan i hvert fald godt blive slæbt på fødderne." (Medarbejder, Aarhus Kommune)

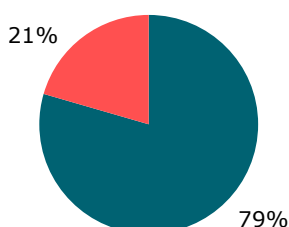
Det gælder ifølge kommunerne ikke mindst borgere, hvis udfordringer det ville være relativt nemt at løse i egen bolig, idet det er uproblematisk og dermed attraktivt for boformen at beholde disse borgere blandt beboerne.

Nogle nye, private boformer har ifølge en kommune et støtteniveau, der er højere end andre boformer. Kommunen problematiserer serviceniveauet, fordi de oplever, at det er med til at fastholde borgerne på et tilbud, der ellers er tiltænkt som en midlertidig løsning på et akut boligproblem.

”De leverer nogle andre ting end dem, man nødvendigvis ville forvente af et forsorghjem. Det bliver sådan en anden type af ophold, som de får, og som er meget, meget svær at få borgerne ud af. Dybest set måske et højere serviceniveau og nogle helt andre ydelser i forhold til at få folk videre, fordi det ikke er en endestation, det er et sted, man skal opholde sig for at komme videre ud.” (Medarbejder, Aarhus Kommune)

KARAKTERISTIK AF GRUPPEN AF BORGERE, SOM ER PARATE TIL AT FLYTTE

I dette afsnit gennemgår vi, hvad der karakteriserer de 1.321 borgere, som opholder sig på boformer efter servicelovens § 110, men som ifølge boformerne er parate til at flytte med den fornødne støtte.

Hver femte borger er kvinde

Af de 1.321 borgere udgør mænd størstedelen, med 1.050 borgere, svarende til 79 procent. Kvinder udgør godt en femtedel af gruppen, 21 procent, med i alt 271.

Borgerne fordeler sig jævnt over aldersgrupper

De 1.321 borgere på boformer efter servicelovens § 110, som vurderes at være klar til at flytte, fordeler sig nogenlunde jævnt på forskellige aldersgrupper. Det fremgår af tabel 2.4.

TABEL 2.4 BORGERE DER ER PARATE TIL AT FLYTTE FORDELT PÅ ALDERSGRUPPER

Aldersgruppe	Antal borgere	Procent
18-24 år	177	13
25-29 år	209	16
30-40 år	295	22
41-50 år	298	23
51-60 år	245	19
Over 60 år	97	7
Total	1.321	100

Note: Spørgsmål: Hvordan fordeler de udflytningsparate borgere sig på følgende aldersgrupper?

Kilde: Spørgeskemabesvarelser fra 96 boformer drevet efter servicelovens § 110.

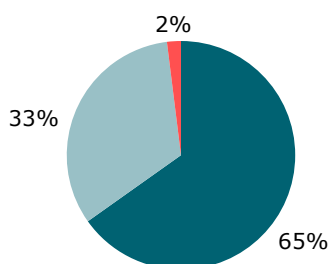
Unge under 30 år udgør, med 29 procent, næsten en tredjedel af gruppen. Det svarer til 388 borgere, der er under 30 år og opholder sig på en boform.

Midaldrende borgere udgør den største gruppe af borgere, som er klar til at flytte fra boformen. 41-50-årige udgør 23 procent af gruppen. De 30-40-årige udgør stort set den samme andel med 22 procent.

Gruppen af ældre borgere udgør samlet set 26 procent af gruppen, der er parat til at flytte. Heraf udgør 51-60-årige hovedparten med 19 procent, mens de ældste borgere på over 60 år udgør syv procent.

Hovedparten af borgerne er af dansk oprindelse

Fordelt på etnicitet udgør borgere med dansk oprindelse omkring to tredjedele, 65 procent, af gruppen. Borgere, der er indvandrere eller efterkommere af indvandrere, udgør den sidste tredjedel med 33 procent. For en mindre gruppe på to procent er etniciteten ikke oplyst.

Over halvdelen af borgerne har været i hjemløshed i mindst et år

Ud af de 1.321 borgere, der er parate til at flytte fra boformen, har størstedelen været i hjemløshed i over to år gennem deres liv. Det gør sig gældende for 417 borgere, svarende til 32 procent. 21 procent har været i hjemløshed i mellem et og to år. 18 procent af borgerne har befundet sig i hjemløshed 4-11 måneder af deres liv. For 19 procent af borgerne er det ikke oplyst, hvor længe de samlet set har været i hjemløshed. Se tabel 2.5.

TABEL 2.5 UDFLYTNINGSPARATE BORGERES SAMLEDE TID I HJEMLØSHED GENNEM LIVET

Samlet tid i hjemløshed gennem deres liv	Antal borgere	Procent
0-3 mdr.	133	10
4-11 mdr.	243	18
1-2 år	280	21
Over 2 år	417	32
Ved ikke	248	19
Total	1321	100

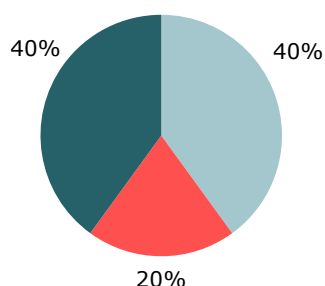
Note: Spørgsmål: Hvor længe har de udflytningsparate borgere samlet set været i hjemløshed gennem deres liv?

Kilde: Spørgeskemabesvarelser fra 96 boformer drevet efter servicelovens § 110.

Handlekommunen er den kommune, der har ansvaret for at sikre, at borgeren modtager den nødvendige støtte.

Et overordnet blik på om borgerne opholder sig i deres handlekommune

Vi har bedt boformerne efter servicelovens § 110 vurdere, hvordan borgerne fordeler sig i forhold til, om deres handlekommune er den samme, som boformen ligger i. Det er ud fra en antagelse om, at i en del af borgerne, der opholder sig på boformer i andre kommuner, kan have et ønske om at få en bolig i den pågældende kommune. Derudover er der en konkret udfordring i, at det ikke er muligt for kommunerne at anvise almene boliger uden for kommunen. Dermed kan kommunerne ikke benytte kommunal anvisning som redskab til at finde en boligløsning til de pågældende borgere.

Opgørelserne viser, at lige mange boformer vurderer, at hovedparten af borgerne henholdsvis har den samme handlekommune som den, boformen ligger i, og en anden handlekommune end den, boformen ligger i. Begge dele gør sig gældende for 40 procent af boformerne. Det er dog relevant at fremhæve, at boformerne i de to grupper ikke har lige mange borgere, som de vurderer, er parate til at flytte fra boformen.

De resterende boformer vurderer, at de har en nogenlunde ligelig fordeling mellem borgere, som har samme handlekommune, som boformen ligger i, og borgere, som har en anden handlekommune.

Langt de fleste er parate til at flytte i en almen bolig

For at få et billede af, hvilke typer boliger borgerne venter på, har vi bedt boformerne efter servicelovens § 110 om at vurdere, hvilke boligtyper borgerne er egnede til at flytte i med den fornødne støtte. Der er altså tale om boformernes vurdering, som ikke nødvendigvis stemmer overens med det, borgerne er visiteret til af kommunerne.

Det fremgår af tabel 2.6, at hovedparten af borgerne i gruppen ifølge boformerne er parate til at flytte i en almen bolig, herunder almene familieboliger og ældreboliger. Gruppen udgør 659 af de 1.321 borgere, hvilket svarer til 50 procent.

TABEL 2.6 OVERSIGT OVER DE BOLIGTYPER, BOFORMERNE VURDERER, BORGERNE ER PARATE TIL AT FLYTTE TIL

Boligtyper	Antal borgere	Procent
Almindelige boliger		
Privat bolig	136	10
Almen familiebolig	659	50
Særlige boligtyper		
Udslusningsbolig	79	6
Skæv bolig	83	6
Inklusionsbolig	16	1
Startbolig	13	1
Delebolig	9	1
Botilbud		
Botilbud efter servicelovens § 107	207	16
Botilbud efter servicelovens § 108	104	8
Ikke fordelt på boligtype		
Ved ikke	15	1
Total	1.321	100

Note: Spørgsmål: Hvor mange af de borgere, der ud fra din vurdering er parate til at flytte i egen bolig eller botilbud, er egnede til følgende boligtyper/botilbud.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser fra 96 boformer drevet efter servicelovens § 110.

Omtrent en fjerdedel af gruppen, 24 procent, er ifølge boformerne parate til at flytte i et botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108. Den gruppe udgør 311 borgere.

En mindre andel af borgerne bliver vurderet parate til at flytte i en af de andre boligtyper, der kan anvendes til borgere i hjemløshed. Det kan være et udtryk for, at boformerne primært orienterer sig mod det almindelige boligmarked efter mere varige boligløsninger for borgerne. Det kan dog også være et udtryk for, at kendskabet til de specifikke boligtyper er begrænset blandt boformerne. Seks procent af borgerne vurderes at være egnede til at flytte i henholdsvis udslusningsbolig og skæv bolig, mens en procent vurderes egnede til henholdsvis inklusionsbolig, startbolig og delebolig.

KAPITEL 3

Mangel på billige boliger

I dette kapitel belyser vi, hvad borgere i hjemløshed ifølge kommunerne har mulighed for at betale for en bolig. Derudover beskriver vi, hvad kommuner og boligselskaber ser som årsager til, at der er mangel på disse boliger. Til sidst i kapitlet belyser vi, hvilken betydning manglen på billige boliger har for borgernes ventetid på herberger og forsorghjem.

DELKONKLUSIONER I KAPITLET

- Kommuner, boligselskaber, boformer efter servicelovens § 110 og borgere deler opfattelsen af, at der er mangel på boliger, der er til at betale for borgere i hjemløshed. Det gælder både i land- og bykommuner. Det forhold udgør præmissen for aktørernes erfaringer med kommunal anvisning, der beskrives senere i rapporten.
- Mangel på billige almene boliger er efter boformernes vurdering den mest udbredte årsag til, at borgere på § 110-boformer oplever lang ventetid. 63 procent af borgerne, som er parate til at flytte, er ikke blevet tilbudt en bolig.
- Hovedparten af borgere i hjemløshed har kontanthjælp som deres indkomstgrundlag. Hvis disse borgere skal kunne betale udgifterne til en bolig, er det kommunernes vurdering, at huslejen skal ligge på 3.000 – 4.000 kr. om måneden.
- Kommuner og boligselskaber peger på en række årsager til, at der er mangel på billige boliger, som kommunerne kan anvise. Omsætningen af de billige almene boliger i kommunerne er lav, da lejerne bliver boende. Det betyder, at disse boliger sjældent stilles til rådighed for kommunal anvisning. Derudover er der en tendens til, at små, billige boliger bliver slået sammen til større lejligheder, som bliver for dyre. Renoveringer af billige boliger kan også medføre, at boligerne ikke længere er billige for borgere i hjemløshed. Sammenholdt med udviklingen i niveauet for offentlige ydelser skaber disse forhold et gab mellem huslejeniveauet og borgernes betalingsevne.

**MAKS.
3.000 – 4.000 KR.
I HUSLEJE**

HVAD ER EN BILLIG BOLIG?

En billig bolig dækker i denne undersøgelse over boliger, hvor borgere i hjemløshed har mulighed for at betale huslejen, betale øvrige faste udgifter til forbrug og samtidig have tilstrækkeligt til egen forsørgelse. Hvorvidt en bolig er til at betale for målgruppen, hænger sammen med borgernes rådighedsbeløb, der afhænger af indkomstgrundlaget.

De kommuner, vi har interviewet, vurderer, at borgere i hjemløshed ud fra en gennemsnitlig, overordnet betragtning kan betale mellem 3.000 og 4.000 kr. om måneden i husleje. Det dækker dog over væsentlige udsving. Borgere på nogle af de laveste ydelser, eksempelvis integrationshjælp eller unge på kontanthjælp eller SU, kan betale mindre. Mens borgere på førtidspension formentlig kan betale mere i husleje, da de modtager en højere ydelse. En kommune og et boligselskab oplyser, at de ofte får henvendelser om borgere, der kan betale helt ned til 2.000-3.000 kr. i husleje om måneden.

I nedenstående boks fremgår det, hvad en person får før skat på udvalgte ydelsesniveauer:

UDVALGTE YDELSESNIVEAUER I 2020 -OPGJORT FØR SKAT

Kontanthjælp¹¹

fra 7.448 kr. pr. måned for personer under 30 år, der er udeboende, ikke har forsørgelsespligt og er aktivitets- eller jobparate.

11.554 kr. pr. måned for personer, der er fyldt 30 år, og som ikke har forsørgelsespligt eller øvrig formue.

Uddannelseshjælp¹²

6.331 kr. pr. måned for personer fra 18-29 år som er udeboende. (Højere takst for personer under 30 år, som har en psykisk sygdom og er udeboende.)

Førtidspension¹³

19.092 kr. pr. måned for borgere, der er enlige.

Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse (tidligere integrationsydelse)¹⁴

5.923 kr. pr. måned for personer, der ikke har forsørgelsespligt og er fyldt 30 år, eller som er under 30 år og ikke bor hos en eller begge forældre.

Det fremgår af VIVE's nationale kortlægning af hjemløshed fra 2019¹⁵, at kontanthjælp udgør indkomstgrundlaget for langt hovedparten af borgerne, der indgår i tællingen (66 procent). Førtidspension udgør også indkomstgrundlaget for en væsentlig del af målgruppen (12 procent).

UDBUDET AF BILLIGE BOLIGER SVARER IKKE TIL BEHOVET

Alle de kommuner og boligselskaber, der indgår i undersøgelsen, vurderer, at de på nuværende tidspunkt har eller inden for en kortere årrække vil have for få relevante boliger til rådighed til at imødekomme behovet fra borgere i hjemløshed.

¹¹ Vejledning nr. 10238 af 27. december 2019 om satser m.v. 2020

¹² Vejledning nr. 10238 af 27. december 2019 om satser m.v. 2020

¹³ Vejledning nr. 10025 af 15/11/2019 om regulering pr. 1. januar 2020 af satser på Beskæftigelsesministeriets område", gælder alene førtidspensionister efter den nye ordning, dvs. pension tildelt efter 1.1. 2003.

¹⁴ Aktivlovens § 22, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 981 af 23. september 2019 om aktiv socialpolitik

¹⁵ VIVE (2019): *Hjemløshed i Danmark 2019 – National kortlægning*

En repræsentant fra Kommunernes Landsforening (KL) fremhæver, at det er en udfordring, der gør sig gældende på tværs af alle landets kommuner. Manglen på billige boliger gælder såvel de land- som bykommuner, som er blevet interviewet i undersøgelsen.

“Der er et større behov, end vi kan dække”

“Der er et større behov, end jeg oplever, vi kan dække. Jeg kunne hjælpe flere videre til en bolig, hvis jeg havde mulighed for det.” (Medarbejder, Guldborgsund Kommune)

Anvisningsretten er et redskab, der giver kommunerne mulighed for at råde over hver fjerde almene familiebolig, der bliver ledig i kommunen. Flere kommuner og boligselskaber vurderer, at anvisningsretten som redskab ikke alene kan tilvejebringe et tilstrækkeligt antal boliger i den rette prisklasse til at imødekomme behovet blandt borgere i hjemløshed, da der generelt mangler billige boliger – også blandt almene familieboliger.

Flere forhold påvirker antallet af billige boliger

Kommuner og boligselskaber peger på en række forhold, der har betydning for, at antallet af boliger, der er relevante at anvise til borgere i hjemløshed, ikke følger med efterspørgslen eller endda mindskes. Forholdene knytter sig bredt til lovgivning og tendenser i udviklingen i boligudbuddet:

- Der bliver ikke bygget nok billige boliger. Og når der bliver opført boliger, udgør små, billige boliger ikke en tilstrækkelig stor del af byggeriet. Det er desuden en udbredt opfattelse blandt kommuner og repræsentanter for boligselskaber, at det er en stor udfordring at få bygget almene boliger, hvor huslejen er tilstrækkelig lav. Det kan eksempelvis skyldes klimamæssige krav til nye byggerier og det generelle udgiftsniveau forbundet med sådanne byggerier.
- Lejere af billige boliger bliver generelt boende i lejlighederne i lang tid. Det betyder, at de billige boliger sjældnere bliver ledige, og dermed at kommunerne sjældent får tilbudt billige boliger gennem anvisningsretten.
- Små boliger bliver slået sammen for at skabe større boliger, eller boligerne bliver renoveret. Det medfører, at huslejen stiger til et niveau, hvor den ikke længere er til at betale for borgere i hjemløshed.
- Udviklingen i huslejeniveauet og niveauet for offentlige ydelser medfører, at gabet mellem det, en bolig koster, og hvad borgere i hjemløshed kan betale, bliver større. Det peger flere af de større kommuner og et boligselskab på. Da der

ifølge kommuner og boligselskaber ikke bliver opført tilstrækkeligt med nye billige boliger, er udviklingen reelt med til at mindske antallet af relevante boliger til målgruppen.

- Lovgivning som følge af Ghettopakken, der blev præsenteret i 2018,¹⁶ betyder, at færre af de relevante boliger, der eksisterer i kommunen, kan anvendes til borgere i hjemløshed. Det skyldes, at boligafdelinger, hvor der er mange relevante boliger for målgruppen, undtages fra anvisning som resultat af lovgivningen. Det sker for at undgå, at afdelingerne bliver klassificeret som udsat boligområde eller ghetto og dermed risikerer at skulle administreres under skærpede regler.

I kapitel 6 i rapporten beskriver vi kommuner og boligselskabers bud på ændringer, der kan understøtte, at udbuddet af relevante boliger til målgruppen øges, og dermed at rammene for brugen af anvisningsretten forbedres.

BORGERE PÅ HERBERGER OG FORSORGSHJEM VENTER PÅ EN ALMEN BOLIG

Mangel på billige boliger er medvirkende til, at ophold på forsorgshjem og herberger trækker ud. Spørgeskemaundersøgelsen blandt boformer drevet efter servicelovens § 110 viser, at mangel på boliger er en af hovedårsagerne til, at borgere, der er parate til at flytte, ikke forlader boformerne.

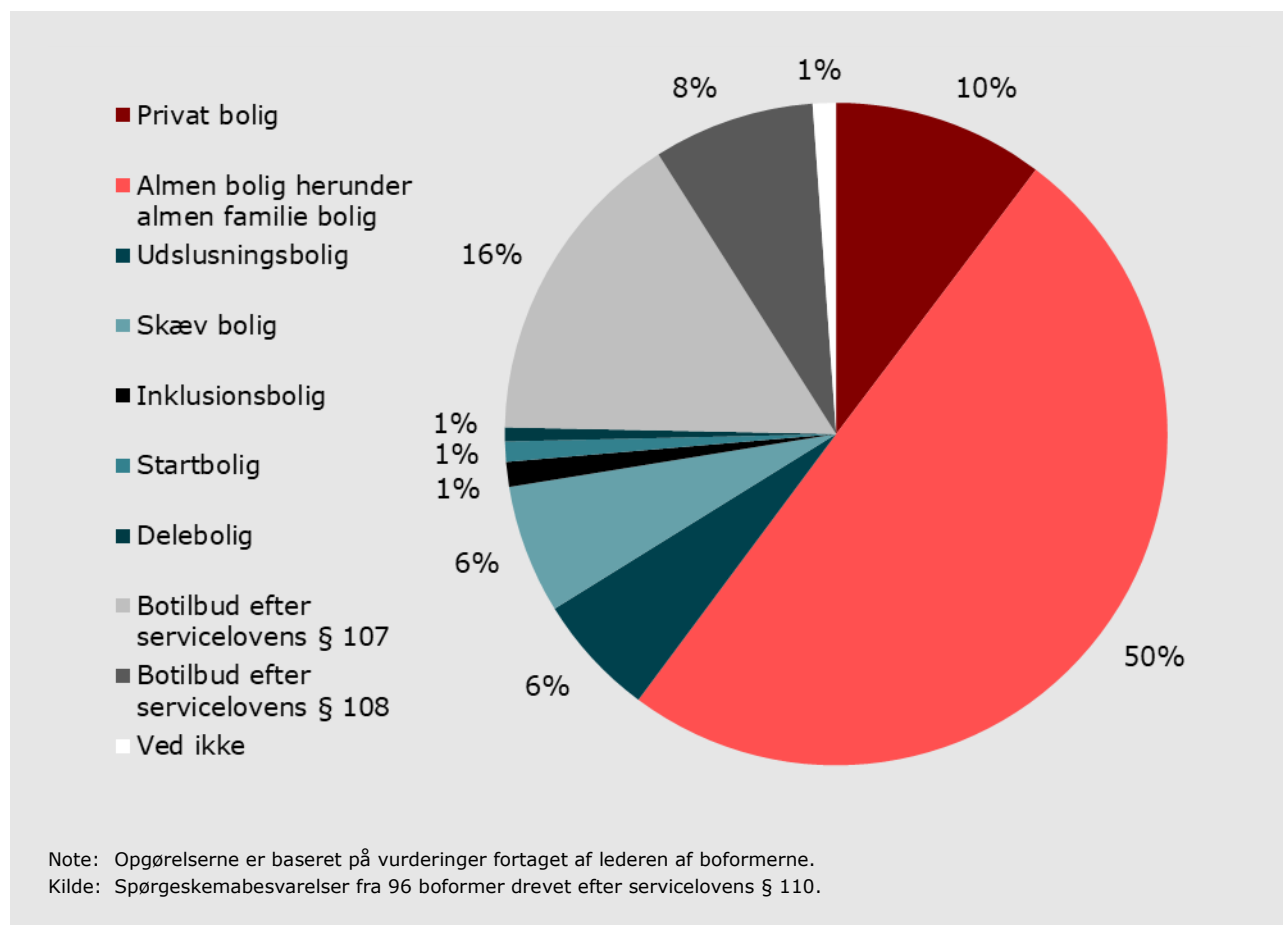
Som det fremgår af opgørelserne i figur 3.1, der også optræder på side 28 i kapitel 2, er det ifølge boformerne relevant for hovedparten af de 1.321 borgere at flytte i en almen bolig. Samlet set er 50 procent af borgerne i gruppen ifølge boformernes vurdering parate til at flytte i en almen bolig. Det svarer til 659 ud af 1.321 borgere.

Boformerne vurderer, at yderligere 15 procent af borgerne er parate til en almen bolig med særlig støtte tilknyttet (udslusningsbolig, skæv bolig, inklusionsbolig, startbolig, delebolig). Det dækker over 200 borgere.

**659 UD AF 1.321
BORGERE PARATE
TIL ALMEN BOLIG**

¹⁶ I 2018 fremlagde den daværende regering en samlet strategi – "[Ét Danmark uden parallelsamfund. Ingen ghettoer i 2030](#)", der skulle bekæmpe ghettodannelse. På den baggrund blev der indgået seks delaftaler på området.

FIGUR 3.1 BORGERE, DER ER PARATE TIL AT FLYTTE, FORDELT PÅ TYPEN AF BOLIG, DET ER RELEVANT FOR DEM AT FLYTTE I

BORGERNE AFVENTER ET KONKRET BOLIGTILBUD

Interviewede borgere venter alene på at få tilbudt bolig

Flere af de borgere, vi har interviewet, forklarer, at årsagen til, at de ikke er flyttet fra boformen, er, at de afventer et konkret boligtilbud. Blandt borgerne har nogle efter deres egen vurdering været parate til at flytte fra boformen i en måned mens andre vurderer, at de har været parate til at flytte i op til tre år. Nogle af borgerne udtrykker bekymring for, at det kan være svært at finde boliger med et huslejeniveau, de har råd til at betale med deres indkomstgrundlag. Udsigterne til at få en mere permanent bolig kan derfor være lange.

"Hvis man er klar, så burde det gå hurtigere. Hvorfor skal jeg være her og betale 2.200, hvis jeg kan betale for min egen bolig? Og måske der er en, som har brug for mit værelse. Måske der er to eller tre som mig herude." (Borger på boform, 46 år)

Som beskrevet tidligere i kapitel 2 er den lange ventetid på at få tilbudt en bolig forbundet med negative konsekvenser for borgernes trivsel, udvikling og eventuelle misbrug. Det skyldes

63 PROCENT VENTER PÅ EN BOLIG

blandt andet uvished om, hvor længe ventetiden varer, samt at miljøet på herberger og forsorgshjem kan være hårdt at opholde sig i, blandt andet på grund af misbrug og mistrivsel blandt de øvrige beboere.

Mangel på billige boliger er den største barriere for, at borgere flytter fra § 110-boformer

I spørgeskemaet har vi bedt boformerne vurdere, hvilke barrierer der er for, at borgerne, de har vurderet parate til at flytte i egen bolig, flytter fra boformen. Boformerne har haft mulighed for at angive flere barrierer for hver borger. I nedenstående tabel 3.2 fremgår boformernes svar.

84 af de 96 boformer vurderer, at en eller flere af borgerne fortsat opholder sig på boformen, fordi de ikke har fået tilbudt en bolig. Det omfatter i alt 835 borgere, hvilket svarer til 63 procent af de 1.321 borgere, som ifølge boformerne er parate til at flytte.

TABEL 3.1 BARRIERER FOR AT BORGERNE FLYTTER FRA BOFORMEN

Barriere	Antal	Procent af de 1321 borgere
Borgeren er ikke blevet tilbudt en bolig	835*	63
Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. økonomi	141	11
Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. den geografiske placering af boligen	119	9
Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. typen af bolig	55	4
Borgeren ønsker ikke at tage imod tilbud om bolig pga. krav/ønske om at kunne holde husdyr	21	2
Borgeren er egnet til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er ikke blevet visiteret til det	195	15
Borgeren er visiteret til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er på venteliste	81	6
Andre barrierer	207	16

Note: Procentangivelserne summer ikke til 100 procent, da der kan angives flere barrierer for hver borger.

*Årsagerne til at borgerne ikke har fået tilbudt en bolig er ikke afdækket i spørgeskemaet.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser fra 96 boformer drevet efter servicelovens § 110.

Økonomi og geografi kan få borgere til at afslå boligtilbud

Endelig er det boformernes vurdering, at en del af borgerne fortsat opholder sig på boformen, fordi de ikke har ønsket at tage imod et boligtilbud. Økonomi angives i den forbindelse som den mest udbredte årsag til, at borgeren ikke har taget imod tilbuddet. Økonomi kan blandt andet dække over boligens huslejeniveau i forhold til borgerens indkomst, og disse besvarelser kan således ses i sammenhæng med den brede

**DER SKAL
MEGET TIL, FØR
BORGERE SIGER
NEJ TIL EN BOLIG**

opfattelse blandt informanterne om, at der er mangel på billige boliger.

Den geografiske placering af boligen angives som den næstmest udbredte barriere for, at borgere ikke ønsker at tage imod et boligtilbud. Geografiske forhold kan dels dække over boliger, som ligger i et område af kommunen, som borgeren af forskellige årsager ikke ønsker at bo i. Desuden nævner en kommune i et interview, at der kan være en udfordring med borgere, som ønsker at bo i en anden kommune end deres handlekommune.

"Vi har en del borgere som ønsker at flytte til nabokommunen, og da vi ikke har råderet over boliger dér, kan det være sværere at hjælpe dem med at etablere sig i egen bolig og afslutte opholdet på forsorgshjemmet. Vi kan ikke kræve af dem, at de bosætter sig i vores kommune igen, hvis de ikke ønsker det." (Medarbejder, Skanderborg Kommune)

Nogle boformer understreger i uddybende kommentarer, at borgerne i høj grad er villige til at tage imod den bolig, de får tilbudt, og at der skal meget til, for at de ikke tager imod et tilbud. En boform skriver blandt andet:

"Der er ikke tale om, at borgerne ikke vil tage imod boligtilbud – de har dels været aktivt boligsøgende på egen hånd og delvis i samarbejde med [boformen]. Det er faktisk sjældent, at borgere siger fra i forhold til tilbud om egen bolig, og når de en sjælden gang gør det, er det faktisk ganske rimeligt" (spørgeskemabesvarelse fra § 110-boform)

Visitation til botilbud kan give ventetid

Ventetider i forbindelse med botilbud efter servicelovens § 107 eller § 108 udgør ifølge boformerne også en væsentlig barriere. 195 borgere, svarende til 15 procent, burde ifølge boformerne været visiteret til et botilbud. Og 81 borgere, svarende til seks procent, er visiteret til en plads på ovenstående botilbud, men er på venteliste til at få en plads og kan derfor ikke flytte fra boformen.

På baggrund af interview med kommunerne er det generelle billede, at kommunerne ikke oplever et udpræget problem med at sikre botilbudspladser til borgerne. Enkelte kommuner peger dog på, at der kan opstå ventetid for borgere i hjemløshed, fordi det kan være vanskeligt at finde et godt match mellem borger og botilbud.

Læs om de forskellige boligløsninger på side 8 i sammenfatningen

Andre barrierer omfatter blandt andet massive helbredsproblemer og ventetid på afklaring af borgernes økonomi

Flere boformer har også angivet, at der er 'andre barrierer', der er årsag til, at borgerne ikke er flyttet fra boformen. De andre barrierer, boformerne har angivet, omfatter blandt andet, at:

- borgeren har massive psykiatriske og misbrugsproblemer, der har betydning for, om de er i stand til at flytte i egen bolig.
- borgeren ikke har fået afklaret økonomiske forhold, der har betydning for, at de kan flytte i egen lejlighed.
- borgeren afventer udredninger og andre sagsbehandlingskridt i kommunen.

KAPITEL 4

Brug af muligheder for at anvise almene boliger

I kapitlet belyser vi, hvordan den kommunale anvisning bliver brugt i forhold til borgere i hjemløshed i de udvalgte kommuner. Vi beskriver de aftaler, kommuner og boligselskaber har indgået om anvisning af almene boliger, og hvordan samarbejdet om anvisning af boliger er organiseret.

DELKONKLUSIONER I KAPITLET

- Det er kommunernes erfaring, at det ikke er muligt at tage højde for andre forhold end økonomi, hvis de skal kunne tilvejebringe tilstrækkeligt med boliger til borgere i hjemløshed. Om muligt forsøger kommunerne at tage højde for individuelle behov og ønsker til boligens placering.
- Syv af de otte interviewede kommuner benytter muligheden for at anvise boliger til borgere i hjemløshed. Flere kommuner vurderer, at boliger til borgere i hjemløshed udgør mellem en tredjedel og halvdelen af de kommunale anvisninger.
- Alle otte kommuner anvender muligheden for at anvise almene familieboliger.
  - Fem af kommunerne gør brug af muligheden for at råde over hver fjerde ledige almene familiebolig. Heraf bruger en kommune dog ikke anvisningsretten til borgere i hjemløshed.
  - Tre af kommunerne har indgået en frivillig aftale om anvisning med boligselskaber, hvor de råder over færre eller flere end hver fjerde ledige bolig.
- Kommunerne anser anvisningsretten for et vigtigt redskab til at sikre boliger til borgere. Blandt andet fordi det er det eneste reelle redskab, kommunerne oplever at have.
- Kommuner og boligselskaber har organiseret samarbejdet om kommunal anvisning meget forskelligt. De tre kommuner, der har indgået særftaler med boligselskaber, har på forskellig vis systematiseret samarbejdet. I en kommune betyder samarbejdsformen, at

---

kommunen får flere relevante boligtilbud via anvisningsretten.

Omvendt har de fem kommuner, der alene får tilbudt hver fjerde ledige bolig, ikke systematiseret samarbejdet, og her får man tilbudt flere irrelevante boliger.

- Særligt to forhold ved samarbejdet mellem kommune og boligselskaber har ifølge parterne betydning. Dels om der er mulighed for at tage højde for beboersammensætningen i de enkelte boligafdelinger og opgange, når der anvises. Dels hvorvidt der er udpeget kontaktpersoner eller formelle indgange til kommunen og boligselskaber.
-

HVAD ER KOMMUNAL ANVISNING?

Den kommunale anvisning af boliger har til formål at give kommunerne mulighed for at sikre boliger til borgere med sociale problemer og et akut boligbehov. Anvisningsretten giver kommunerne råderet over mindst hver fjerde almene familiebolig, der bliver ledig i boligselskaberne i kommunen. Kommunerne kan også vælge at indgå frivillige aftaler med boligselskaberne, hvorigennem de har råderet over flere eller færre end hver fjerde ledige almene bolig.

§

RÅDIGHEDSRET OVER ALMENE FAMILIEBOLIGER

Ifølge almenboliglovens § 59, stk. 1¹⁷ kan kommunalbestyrelsen beslutte at få stillet indtil hver 4. ledige almene familiebolig til rådighed til løsning af påtrængende bolig-sociale opgaver.

Anvisning af boligen skal ske ud fra en vurdering af borgerens behov og ud fra beboersammensætningen i den afdeling, borgeren anvises til.

Kommunen er forpligtet til at betale huslejen fra det tidspunkt, boligen er stillet til rådighed for kommunen på, og indtil en borger flytter ind. Kommunen er desuden forpligtet til at dække omkostninger forbundet med istandsætte af boligen ved fraflytning.

FRIVILLIGE AFTALER

Det fremgår af almenboliglovens § 59, stk. 2¹⁸, at kommuner og boligselskaber har mulighed for at indgå frivillige aftaler om anvisning af boliger. Fordelen kan være, at der er en større fleksibilitet for parterne. Aftalerne kan fravige reglen om hver 4. bolig, og parterne kan frit aftale, hvilke af boligselskabernes boliger der skal stilles til rådighed for kommunalbestyrelsen. Eksempelvis boliger af de størrelser, der erfaringsmæssigt er behov for.

Foruden anvisningen af almene familieboliger kan kommunerne beslutte, at få stillet op til hver fjerde ledige almene ungdomsbolig til rådighed for anvisning med henblik på at løse unges boligsociale problemer jf. almenboligloven § 59, stk. 3. Derudover har kommunerne som udgangspunkt anvisningsret over samtlige almene ældreboliger jf. almenboliglovens § 54, stk. 1. Kommunerne fastsætter kriterier for hvem der er omfattet af personkredsen til ældreboliger.

I denne undersøgelse er der dog fokus på kommunernes anvisning af almene familieboliger til borgere i hjemløshed.

¹⁷ Almenboliglovens § 59, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 3. august 2020 om almene boliger mv.

¹⁸ Almenboliglovens § 59, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 3. august 2020 om almene boliger mv.

ANVISNING BRUGES TIL AT LØSE BOLIGSOCIALE PROBLEMER BREDT SET

I afsnittet beskriver vi kommunernes brug af den kommunale anvisning generelt – herunder kommunernes brug af en bolig-social liste, der er indgangen til at få anvist en bolig af kommunen. Endelig beskriver vi de relativt begrænsede behov og ønsker til en bolig, kommunerne kan imødekomme ved anvisning.

Hvis borgeren har en funktionsnedsættelse, der gør, at denne ikke selv kan magte opgaven at være aktivt boligsøgende, skal kommunen sikre sig, at borgeren får hjælp til det.

Borgere der ikke selv kan skaffe en bolig

De deltagende kommuner anvender generelt anvisning til at løse boligsociale problemer blandt borgere i kommunen. I interviewene fremgår det på tværs af kommunerne, at boliganvisningen gælder borgere, der ikke selv har mulighed for at skaffe sig en bolig inden for rimelig tid. Flere kommuner nævner derudover, at de stiller krav til, at borgeren er aktivt boligsøgende eller skrevet op til bolig i boligforeninger for at kunne stå på kommunens boligliste til at få anvist en bolig.

“At få anvist en bolig kræver, at du står uden mulighed for selv at skaffe dig en bolig. Du skal være bosiddende i kommunen. Og du skal være aktivt boligsøgende i kommunen.”
(Medarbejder, Halsnæs Kommune)

Omvendt kan borgere, der på egen hånd har muligheder og ressourcer til at sikre egen bolig, eller som ikke har et akut behov for en bolig, ikke komme i betragtning til anvisningen. Som en kommune beskriver, kommer man som borger ikke i betragtning:

“Hvis du på egen vis hurtigere kan skaffe en bolig. Hvis du har en økonomisk formåen, der gør dig i stand til at skaffe dig en bolig inden for rimelig tid. Eller hvis du har andre overnatningsmuligheder.” (Medarbejder, Aarhus kommune)

Når kommunen får tilbudt en lejlighed gennem anvisningen, foretager de en individuel vurdering af, hvilken borger der har mest akut behov for boligen. Anvisningen foregår derfor ud fra en konkret vurdering af behovet blandt de borgere, der står på boliglisten.

Anvisning af boliger er ikke en ‘fritvalgshylde’

Stort set samtlige kommuner beskriver, at de ikke har mulighed for at tage højde for individuelle krav til boligen i matchningen af borger og bolig. Det hænger ifølge kommunerne sammen med, at der er så få relevante boliger til rådighed, at de er nødt til at tage imod alt, der er til at betale for borgerne. Når kommunerne anviser en bolig, er det derfor ofte alene borgerens økonomiske råderum, kommunerne lægger vægt på. Specifikke ønsker til en bolig kan betyde, at det ikke er muligt

ANVISNING UD FRA INDIVIDUEL VURDERING

ØKONOMISK RÅDERUM ER AFGØRENDE

at finde en bolig til borgeren, eller at borgeren skal vente meget længe på en bolig. Det kan betyde, at kommunen vurderer, at borgeren ikke er i målgruppen for kommunalanvisning.

"Vi prøver jo at være meget tydelige over for borgeren, i forhold til hvad det betyder at blive indstillet på sådan en boligliste. Det er ikke en fritvalgshylde, og det får de også at vide, så det er de klar over." (Medarbejder, Aarhus Kommune)

I en kommune vil de gerne undgå, at borgere skal vente længere end højst nødvendigt, og derfor er det meget få ønsker og krav til boligen, de imødekommer.

"Hvis man ikke selv kan løse sit boligproblem, må man også være indstillet på, at det er meget få krav, der kan tilgodeses. Der kan være nogle fysiske forhold, som vi selvfølgelig kan tage højde for, men vi kan ikke engang tage højde for, at fordi man har børn, der bor i et område, skal man bo der. Så trækker boligformidlingen ud i for lang tid. Vi skaffer en passende bolig med passende størrelse og passende økonomi så hurtigt som muligt. Og kravene fra borgerne, vi kan imødekomme, er meget begrænsede." (Medarbejder, Odense Kommune)

"Kravene fra borgerne er meget begrænsede"

Forsøger at tage højde for rimelige krav til placeringen

Noget af det, kommunerne gerne vil kunne tage højde for i anvisningen af boliger, er ønsker til beliggenheden af boligen eller ønsker til, hvor et tilbud om bolig ikke må være beliggende, hvis dette bunder i forhold relateret til misbrug eller organiseret kriminalitet, som borgeren har brug for at få på afstand. Det kan også være situationer med social kontrol.

Flere kommuner forklarer, at de forsøger at tage højde for de forhold, når det er muligt, men at de ofte er udfordrede på at finde boliger, der kan honorere de behov.

Svært at imødekomme ønske om at få husdyr med

Flere kommuner nævner, at det er en udfordring med borgere, der har hunde, hvilket en del af gruppen af borgere i hjemløshed blandt andet har. Kommunerne peger på, at det er vanskeligt at finde bolig, hvor det er tilladt at have en hund. Derfor er det et behov, som kommunerne sjældent kan tilgodese. Det stiller dog borgeren i en vanskelig situation.

"Vi har et problem i forhold til hunde. Rigtig mange vil have hund med, og det kan de ikke altid få. Hvis du er i akut bolignød, og du siger nej til en bolig, fordi du ikke må have hund med, så kan du ikke blive stående på boliglisten, for så er du ikke akut. Den hund spiller ind hele tiden." (Medarbejder, Halsnæs Kommune)

**SVÆRT AT
TILGODESE
ØNSKE OM
HUSDYR**

Det fremgår dog også af data fra spørgeskemaet, boformerne har besvaret, at relativt få borgere opholder sig på en boform, fordi de har takket nej til en bolig, hvor de ikke kan få deres husdyr med. Tilsammen har boformerne vurderet, at 21 borgere ikke er flyttet fra boformen, fordi de ønsker en bolig med plads til husdyr. Det svarer til to procent af de 1.321 borgere, der er parate til at flytte fra boformerne. Det er derfor ikke en udbredt en barriere i følge boformerne.

ANVISNING BRUGES OGSÅ TIL BORGERE I HJEMLØSHED

I afsnittet beskriver vi de udvalgte kommuners brug af kommunal anvisning til borgere i hjemløshed og konkrete eksempler på prioriteringer af specifikke borgere i den målgruppe.

Alle på nær én kommune gør brug af anvisning til borgere i hjemløshed

I syv ud af de otte kommuner, der indgår i undersøgelsen, anvender de kommunal anvisning som redskab til at skaffe boliger til borgere i hjemløshed.

EN KOMMUNE ANVISER IKKE BOLIG TIL BORGERE I HJEMLØSHED

Én af de otte kommuner anvender ikke den kommunale anvisningsret specifikt til borgere i hjemløshed. I den pågældende kommune skelner de mellem borgere, der er husvilde, hvor manglen på bolig er en selvstændig problemstilling, og borgere i hjemløshed, som har flere problematikker, der har betydning for, at de mangler en bolig. Den kommunale anvisningsret bliver ikke anvendt til borgere i hjemløshed, men derimod til gruppen af borgere, som kommunen definerer som 'husvilde'.

Anvisninger til borgere i hjemløshed udgør formentlig en betydelig andel

Blandt de syv kommuner, der benytter muligheden for at anvise boliger til borgere i hjemløshed, er der en del variation i, hvor stor en andel af anvisningerne, de skønner, går til borgere i hjemløshed. Kommunerne foretager ikke en særskilt registrering af borgernes problemstillinger, når de anviser boliger, og har derfor ikke et fuldstændigt overblik over andelen.

På landsplan registrerede Transport- og Boligministeriet 5.713 kommunale anvisninger af almene familieboliger i 2019.¹⁹ På samme måde som i kommunerne, er det ikke muligt at opdele anvisningerne på målgrupper. Opgørelserne for de kommuner, der indgår i undersøgelsen, fremgår af tabel 7.2 i metodekapitlet.

¹⁹ Landsbyggefonden (2020): *Anvisninger i den almene boligsektor i 2019 Temastatistik 2020:1*

**MANGE AF
BOLIGERNE, DER
ER LEDIGE, ER
FOR DYRE FOR
BORGERNE**

Tre af kommunerne vurderer, at det formentlig er halvdelen af de anviste almene familieboliger, der går til borgere i hjemløshed. Det dækker over to store kommuner og en mindre kommune. En fjerde kommune vurderer, at det er op imod en tredjedel af anvisningerne, der er gået til borgere i hjemløshed. I en femte kommune har man foretaget en særskilt opgørelse, der viser, at kommunen anviste 25 almene familieboliger i 2019, hvoraf tre gik til borgere i hjemløshed. Kommunen havde i 2019 42 borgere, der på et tidspunkt opholdt sig på en boform. Her er der altså tale om en væsentligt lavere andel af anvisninger, der går til målgruppen. Forklaringen skal ifølge kommunen findes i, at hovedparten af boligerne, der bliver ledige, er for dyre for borgerne.

"Vi bliver ikke tilbudt ret mange boliger med en husleje på under 4.000 kr. om måneden, hvilket forklarer, hvorfor kun tre ud af 42 forsorgshjemsborgere i 2019 fik bolig gennem boliglisten." (Medarbejder, Skanderborg Kommune)

Som beskrevet i kapitel 3 er det en udbredt problemstilling blandt de deltagende kommuner, at der ikke er et tilstrækkeligt antal billige boliger til rådighed for anvisningen.

Enkelte eksempler på, at kommunerne prioriterer specifikke dele af målgruppen

Som beskrevet tidligere foretager kommunen en vurdering af, hvilken borger der har det mest akutte behov, når der bliver en bolig ledig. Det generelle billede blandt de deltagende kommuner er derfor, at der ikke på forhånd er en ledelsesmæssig eller politisk vedtaget prioritering af specifikke grupper af borgere i hjemløshed. Der er dog i flere kommuner uskrevede principper for, hvem man anser for at have et akut behov. Kommuner nævner blandt andet følgende forhold, der giver anledning til at prioritere borgerne på boliglisten:

- Personer der bor på gaden, når det bliver vinter
- Personer der bor på forsorgshjem eller herberger
- Personer der er i behandlingsforløb på sygehus
- Personer der har samvær med børn

Prioritering af borgere under 30 år

I en kommune har man desuden valgt at stille en garanti om bolig inden for tre måneder til borgere under 30 år. Det er fordelagtigt for unge borgere i kommunen, men det har konsekvenser for borgere i hjemløshed, som er over 30 år, da der generelt er mangel på billige boliger:

**BOLIGGARANTI
TIL BORGERE
UNDER 30 ÅR**

ET SPØRGSMÅL OM TRIVSEL – OG ØKONOMI

“Der er ingen tvivl om, at det kommer til at betyde en øget ventetid på billige boliger for folk over 30 år.” (Medarbejder, Aarhus Kommune)

Prioritering af borgere på boformer

I en kommune har man foretaget en klar prioritering af borgere, som bor på forsorgshjem. Kommunen har en retningslinje om, at borgere, der opholder sig på forsorgshjem, skal på den kommunale liste for anvisning af boliger. Det er kommunens vurdering, at det går ud over borgerens trivsel at opholde sig på en boform. Samtidig vurderer kommunen, at det økonomisk ikke kan svare sig, at borgeren opholder sig unødigt længe på boformen, hvor taksten kan være forholdsvis høj.

“Vi prioriterer forsorgshjemsborgere ret højt på vores boligliste, da det uvisiterede tilbud jo er en nødløsning. Hvis borgeren i stedet kan etableres i egen bolig (eventuelt med støtte), når han eller hun er klar til at forlade forsorgshjemet, er der ingen grund til at betale 2.600-3.500 kr. i døgnnet for en seng.” (Medarbejder, Skanderborg Kommune)

BORGERE, DER TAKKER NEJ TIL ET BOLIGTILBUD, SLETTES FRA LISTEN

I afsnittet beskriver vi kommunernes praksis i forhold til, hvor mange boligtilbud borgere får gennem den kommunale anvisning, og praksis hvis borgere vælger at afslå et tilbud om bolig.

I de fleste kommuner har man retningslinjer, der betyder, at borgere i udgangspunktet kun får ét tilbud om bolig gennem anvisningsretten. Det er ud fra en betragtning om, at boliganvisning er beregnet til borgere, der har et akut behov for en bolig og ikke selv har mulighed for at skaffe en. Hvis en borger takker nej til en bolig, vurderer kommunerne, at de ikke er i ak ut bolignød, og deres boligsag lukkes. Efter en periode kan borgeren som regel blive skrevet på listen igen.

“Vi bliver firkantede og presser på, for så er man ikke rigtig i bolignød, hvis man siger nej til en bolig. Og det er derfor, at de bliver slettet af boliglisten, hvis de siger nej. For det er kun dem, der er i nød, der skal stå på den liste.” (Medarbejder, Halsnæs Kommune)

I kommunerne beskriver de, at der kan være undtagelser fra reglen om, at borgerne slettes fra boliglisten. Det kan eksempelvis være, hvis borgeren har psykiske problemer, der gør, at de ikke er klar over konsekvenserne ved at takke nej til boligtilbuddet, eller hvis kommunen ikke har taget højde for alle relevante forhold ved anvisningen.

Kommunen er forpligtet til at yde støtte til borgeren, fx efter servicelovens § 85, hvis borgeren har behov for støtte til at finde en egnet bolig.

"Der findes grunde, hvor man kan forstå det. Hvis det er en lejlighed eller en opgang, hvor der er sket ting og sager, selvfølgelig. Men det skal være gode, solide argumenter, for at vi ikke siger "så må du selv løse dit boligproblem"."
(Medarbejder, Odense Kommune)

Som beskrevet ovenfor tilstræber kommunerne at tage højde for borgerens historik i forhold til misbrug, kriminalitet, gæld og andet, der har betydning for boligens placering i kommunen. Der kan også være konkrete forhold ved lejligheden, der betyder, at borgeren ikke kan tilgå den, som kommunen ikke har taget højde for, og hvor borgeren har mulighed for at afslå boligtilbuddet uden at blive fjernet fra boliglisten.

KOMMUNER OG BOLIGSELSKABERS AFTALER OM DEN KOMMUNALE ANVISNING

I afsnittet beskriver vi kommunernes udmøntning af anvisningen af almene boliger. Vi beskriver:

- de konkrete aftaler, der er i de otte udvalgte kommuner
- de udfordringer og fordele, kommuner og boligselskaber fremhæver ved de forskellige måder at anvende muligheden for at anvise almene boliger på.

Kommuner der anvender "en fjerdedel-reglen"

Fem af kommunerne²⁰, der indgår i undersøgelsen, anvender anvisningsretten, som den som udgangspunkt er konstrueret. Det vil sige, at kommunerne har råderet over hver fjerde ledige almene familiebolig i de boligselskaber, som de har indgået aftale med. Her skal det nævnes, at en af kommunerne som tidligere beskrevet ikke har praksis for at anvise boliger til borgere i hjemløshed.

I disse kommuner er processen med registrering og oversendelse af boligtilbud mellem boligselskaber og kommune stort set automatiseret. Boligselskabet registrerer hver fjerde ledige bolig og sender automatisk tilbuddet til kommunen. Herefter beslutter kommunen, om den vil takke ja eller nej til boligen. Kommunen har typisk omkring en uge til at svare boligselskabet.

EN UGES SVARTID FOR KOMMUNEN

²⁰ Dette gælder Guldborgsund Kommune, Halsnæs Kommune, Randers Kommune, Skanderborg Kommune og Aarhus Kommune, der alle har indgået aftale med boligselskaber om, at de får råderet over hver fjerde ledige almene familiebolig.

PERIODER HVOR FÅ BOLIGER BLIVER LEDIGE

"Vi har to administrative medarbejdere, der sidder med boliglisten. Vi har en fællesmail, som de passer, hvor alle tilbud fra boligselskaberne bliver sendt til, og kommunen sender svar tilbage, hvis vi har en borger, som matcher den tilbudte bolig." (Medarbejder, Skanderborg Kommune)

I de boligtilbud, boligselskaberne sender til kommunerne, skelles der altså ikke til boligens størrelse, placering, huslejeniveau eller andre kriterier.

Der er ifølge kommunerne nogle perioder på året, hvor der generelt er henholdsvis færre og flere, der flytter, og derfor oplever kommunerne også, at der i perioder går meget langt imellem, at de bliver tilbudt en bolig, og samtidig at der er perioder, hvor der er mange ledige boliger oven i hinanden.

"Det er hver fjerde ledige bolig, vi bliver tilbudt. Nogle gange er der langt imellem, og andre gange kommer de i klumper." (Medarbejder, Halsnæs Kommune)

Kommunerne har ikke indgået aftale om anvisningsretten med alle almene boligselskaber i kommunen

Ingen af kommunerne har indgået aftale med samtlige almene boligselskaber i kommunen. Det varierer fra kommune til kommune, hvor mange boligselskaber de har indgået aftale med. Det hænger blandt andet sammen med størrelsen på boligselskabet, og om selskabet har relevante boliger til de borgere, kommunen bruger anvisningsretten til. I en kommune har de eksempelvis kun indgået aftale med ét boligselskab. Det andet selskab, der er i kommunen, er ikke relevant, da boligerne er for dyre til målgruppen.

IRRELEVANTE BOLIGER Gennem ANVISNINGS- RETTE

Kommunerne får tilbudt irrelevante boliger, der ikke matcher borgerne

Kommunerne, der pr. automatik får tilbudt hver fjerde bolig, uanset boligens størrelse eller pris, oplever alle en stor udfordring i, at de får tilbudt irrelevante boliger via anvisningsretten. Årsagen er, at boligerne er for dyre. Det betyder, at kommunerne ikke kan bruge en del af de boliger, de får tilbudt via anvisningsretten og boligerne kommer derfor ikke i spil til borgere i hjemløshed.

"De boliger, vi får ind, er typisk ret dyre, og borgerne kan ikke sidde i dem. Så vi er udfordrede på at få boliger, som de faktisk reelt har mulighed for at betale." (Medarbejder, Halsnæs Kommune)

Som beskrevet i kapitel 3 er de borgere, som får anvist en bolig gennem den kommunale anvisningsret, ofte på offentlig forsørgelse, og deres økonomiske råderum er derfor begrænset.

OMFANGET AF BOLIGER VARIERER FRA BOLIGSELSKAB TIL BOLIGSELSKAB

Kommunerne har altså brug for små, billige boliger, de kan anvise til borgerne.

Kommuner der har indgået særftaler med boligselskaberne

Tre af de kommuner²¹, der indgår i undersøgelsen, har indgået en særftale med boligselskaberne i kommunen om anvisning af almene familieboliger.

I stedet for at boligselskaberne stiller hver fjerde ledige bolig til rådighed for kommunal anvisning, er der indgået aftaler om fordelingsnøgler, der tager højde for lokale forhold. På tværs af de tre kommuner gælder, at omfanget af boliger, der anvises kommunalt, varierer ud fra hensyn til beboersammensætningen i de enkelte boligafdelinger.

I nogle tilfælde omfatter aftalerne også, at boligselskaberne skal stille specifikke boliger til rådighed for den kommunale anvisning. Nedenfor uddybes to af aftalerne, der illustrerer forskellige måder at løse opgaven på.

RAMMEAFTALE I FREDERIKSBERG KOMMUNE

I Frederiksberg Kommune har man indgået en rammeaftale mellem kommunen og de almene boligselskaber samt særftaler, der udmønter rammeaftalen for hver af boligselskaberne.

Formålet med aftalen er blandt andet at skabe en tydelig ramme for arbejdet med anvisning. Aftalen er en del af en samlet rammeaftale med navnet "Bæredygtig by". Samtlige almene boligselskaber i kommunen samt ét privat boligselskab er en del af aftalen.

I rammeaftalen er boligafdelingerne klassificeret ud fra beboernes uddannelses- og arbejdsmarkedstilknytning. Andelen af anvisninger i den enkelte afdeling tager udgangspunkt i denne klassificering. Klassificeringen kan justeres undervejs i den periode, aftalen gælder for. Aftalen har til formål at sikre, at enkelte afdelinger ikke bliver uhensigtsmæssigt belastede. I nogle selskaber anvises der 11 procent af de ledige boliger, mens der i andre anvises 33 procent.

²¹ Dette gør sig gældende for Frederiksberg Kommune, Københavns Kommune og Odense kommune, der ikke får råderet over hver fjerde bolig, men har indgået andre aftaler om hvilke og hvor mange boliger de får råderet over.

- I afdelinger, hvor mindre end 70 procent af beboerne har uddannelses- eller arbejdsmarkedstilknytning, anvises 11 procent af de ledige boliger
- I afdelinger, hvor mellem 70 og 75 procent af beboerne har uddannelses- eller arbejdsmarkedstilknytning, anvises 22 procent af de ledige boliger
- I afdelinger, hvor mere end 75 procent af beboerne har uddannelses- eller arbejdsmarkedstilknytning, anvises 33 procent af de ledige boliger.

Boligselskaberne sender boligtilbud til kommunen, der foretager matchet mellem borger og bolig.

- Der er årlige møder mellem parterne på forskellige styringsniveauer, hvor anvisningen drøftes.

FRIVILLIG AFTALE I ODENSE KOMMUNE

Odense Kommune har indgået en frivillig aftale med samtlige almene boligselskaber i kommunen. I kommunen er der stillet en boliggaranti til borgere i hjemløshed, som betyder, at borgeren får tilbudt en bolig inden for tre måneder. Boliggarantien træder i kraft, når borgeren er godkendt til kommunal boliganvisning.

Aftalen tager udgangspunkt i en fordelingsnøgle, der er baseret på antallet af fraflytninger fra hvert boligselskab det foregående år. Blandt de små boligselskaber i kommunen fastholdes anvisningen af hver fjerde ledige bolig, idet ingen af disse har belastede boligafdelinger. Udsatte boligafdelinger undtages fra anvisning.

Repræsentanter fra almene boligselskaber og Odense Kommune mødes én gang om måneden på et fælles møde. På mødet fremlægger kommunen de borgere, de har visiteret til en bolig. Boligforeningerne finder i fællesskab frem til en relevant bolig, som kommunen efterfølgende anviser til borgeren.

I ODENSE ER DER BOLIGARANTI FOR BORGERE I HJEMLØSHED

Aftalen omfatter også ungdomsboliger – dels for at tilgode behovet for bolig til ventende enlige, dels af hensyn til målsætningen om en samlet set bedre og bredere beboersammensætning.

Aftalen resulterer i langt flere relevante boligtilbud. Medarbejderne i Odense Kommune vurderer, at aftalen om kommunal anvisning resulterer i, at man i Odense Kommune anviser flere kommunale boliger.

Hvis man alene ser på antallet af boliger, som kommunen bliver tilbudt, ligger dette tal langt under en fjerdedel. Årsagen til, at de alligevel anviser flere boliger, er, at kommunen kun får stillet relevante boliger til rådighed for anvisning. Aftalen med boligselskaberne sætter altså kommunen i stand til at anvise langt flere boliger til borgere i hjemløshed og inden for en periode på tre måneder.

”Jeg får jo også nogle af de boliger, som kun bliver ledige hvert ottende år i de attraktive boligområder. Det ville jeg ikke få, hvis jeg fik hver fjerde bolig – så ville jeg først få den efter 32 år. Så på den måde går vi ind og bryder den praktiske, klassiske tænkning om hver fjerde ledige bolig, når vi rekvirerer på den her måde. Så vi reelt får flere ledige små boliger.” (Medarbejder, Odense Kommune)

KOMMUNERNE ER TILFREDSE MED REDSKABET

Muligheden for at anvise boliger er afgørende

Generelt er kommunerne glade for den kommunale anvisning, der på trods af en stor mangel på billige boliger trods alt giver adgang til en del af de eksisterende boliger, som er relevante for blandt andet borgere i hjemløshed. En kommune fremhæver, at det reelt er det eneste redskab, kommunen oplever at have i værktøjskassen, og alene af den årsag er kommunal anvisning afgørende for dem.

I nogle kommuner fremhæver medarbejderne, at det er deres klare opfattelse, at anvisningen af boliger både medfører en økonomisk gevinst på kort sigt og på den længere bane. Det er dog ikke noget, kommunerne har konkrete opgørelser på, men kommunerne fremhæver, at udgifterne til borgernes ophold på boformer efter servicelovens § 110 er en meget stor økonomisk post i regnskabet på trods af, at der er statslig refusion på en del af udgifterne. De udgifter, kommunen har til borgere i egen bolig, er trods udgifter til eksempelvis støtte i hjemmet væsentlig lavere end udgifterne til ophold på boformer.

Den kommunale anvisning kan også være med til at skabe en systematik i arbejdet med at sikre boliger til borgerne, som en kommune fremhæver. I og med at kommunen er inde over alle boligtilbuddene, kan de holde styr på processen og sikre, at borgerne ikke mister boligen. Kommunen har tidligere oplevet et problem med, at borgerne modtog henvendelser direkte fra boligselskaberne, som borgerne ikke fik reageret på. Nu da kommunen er gået ind og anviser boliger, har de langt bedre forudsætninger for at hjælpe borgerne.

ORGANISERING AF SAMARBEJDET MELLEM KOMMUNER OG BOLIGSELSKABER

I afsnittet beskriver vi samarbejdet mellem kommuner og boligselskaber i de udvalgte kommuner. Det indebærer:

- hvordan samarbejdet konkret er organiseret
- de aspekter, som kommuner og boligselskaber fremhæver som særligt betydningsfulde for at sikre et godt samarbejde på tværs af, hvordan anvisningen udmøntes.

Systematiseret samarbejde giver en bedre anvisning

Fælles for de tre kommuner, der har indgået en særftale om anvisning af boliger, er, at deres samarbejde med boligselskaberne er systematiseret. Samarbejdet er karakteriseret ved, at der ud over løbende dialog mellem parterne afholdes faste møder, hvor repræsentanter fra både kommune og boligselskaber deltager.

Møderne understøtter løbende dialog mellem parterne om de overordnede rammer for anvisningen. De giver ligeledes anledning til gensidige orienteringer om samarbejdet og de udfordringer, parterne kan støde på.

Udfordringer med beboersammensætning, når anvisningen er automatiseret

I de kommuner, hvor hver fjerde ledige bolig bliver stillet til rådighed for kommunal anvisning, får hverken kommune eller boligselskaber på en systematisk måde taget højde for beboersammensætningen i den konkrete afdeling, hvor den pågældende bolig er. Som beskrevet tidligere i kapitlet bliver boligerne som hovedregel automatisk udpeget af boligselskaberne systemer og sendt til kommunen.

”De kommuner, hvor vi kører hver fjerde, tæller vores it-system jo: Til venteliste, til venteliste, til venteliste, til kommune.” (Repræsentant for boligselskab, Odense Kommune)

DEN LØBENDE DIALOG I SÆRAFTALERNE GAVNER ARBEJDET

PROBLEMATISK UDEN MATCHING MELLEM BORGER OG BOLIG

Det kan ifølge kommuner og boligselskaber være problematisk, at der ikke foregår en konkret matching mellem borger og

bolig, fordi der er en risiko for at få skabt en uholdbar boligsituation for borgeren og for de øvrige beboere.

Det fremgår da også af reglerne for kommunal anvisning, som er beskrevet på side 39 i rapporten, at der skal tages højde for beboersammensætningen ved kommunal anvisning af almene boliger.

En kommunal opgave at tage højde for beboersammensætningen

En repræsentant fra et boligselskab fremhæver i forlængelse af udfordringer med beboersammensætningen, at det må være kommunens ansvar at forholde sig til spørgsmålet, når de anviser boliger. Repræsentanten peger på, at boligselskabet ikke har lovgivningsmæssigt grundlag for at afvise en borger med en begrundelse om, at beboersammensætningen det pågældende sted vil være uhensigtsmæssig.

"Det er ikke en afvisningsgrund, at 'der er for mange af din slags i opgangen'. Og det bør det nok heller ikke være. Så vi vil ikke lovligt kunne foretage en regulering af det."

(Repræsentant for boligselskab, Frederiksberg Kommune)

Det er, ifølge repræsentanten, medarbejderne i kommunen, der har kendskab til borgerne og derfor også forudsætningerne for at foretage den vurdering. I den overordnede ramme for anvisning i kommunen er der taget højde for et aspekt ved beboersammensætningen, i og med at andelen af anvisninger i en boligafdeling reguleres ud fra beboernes tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse. Der er dog på nuværende tidspunkt ikke nogen formaliseret dialog mellem boligselskabet og kommunen om konkrete hensyn til beboersammensætningen i forbindelse med anvisning af boliger.

"Hvis det er nogle særligt socialt belastede personer, skal der ikke mere end én i en opgang til, at det kan være et kæmpe problem. Hvis der så kommer to, er det i hvert fald helt givet, at der kommer store problemer ud af det. Men der bliver vi nødt til at tro på, at kommunerne ved, hvem der har udfordringerne, og hvor de bor henne. Det kan godt være, at det er lidt naivt, men det er i hvert fald det, vi er nødt til at tage udgangspunkt i. Jeg mener dybest set ikke, at det er noget, vi skal vide eller forholde os til." (Repræsentant for boligselskab, Frederiksberg Kommune)

"Det er ikke noget, vi skal forholde os til"

Eksempel på hvordan matchet mellem borger og bolig kan foregå

I Odense Kommune har de taget et skridt videre og bruger ikke kun de systematiserede møder til at drøfte de overordnede rammer for den kommunale anvisning. Kommunen og boligselskaberne foretager også matchningen mellem borger

og bolig på møderne. Møderne er desuden en anledning til at drøfte behovet for særlige indsatser til borgere, der gentagne gange mister en bolig, eller som er i mistrivsel. Dermed sikrer man, at kommunen er opmærksom på at yde den støtte, borgeren har behov for.

På de månedlige møder fremlægger kommunen behovet for boliger, herunder krav til pris og størrelse. Hvis der er særlige behov, der skal tages hensyn til, indgår det også i matchet.

”Vi prøver ikke at matche ud til en ukendt størrelse”

”Det er reelt dér, kunstgrebet ligger - vi sidder ikke og prøver at matche ud til en ukendt størrelse. Vi lægger en rekvisition ud og siger, at vi skal have en bolig, der opfylder de og de behov, og så får vi det.” (Medarbejder, Odense Kommune)

Møderne giver parterne et samlet overblik og understøtter, at anvisningerne bliver fordelt på en måde, så der tages hensyn til beboersammensætningen.

”Jeg ville ikke sende en stærkt udadreagerende narkoman ud et sted, hvor der kun bor ældre mennesker. Det ville kun skabe utryghed. Vi er nødt til hele tiden at tænke på bæredygtigheden i de områder, vi sender folk ud i. Og det er fidsusen ved, at vi sidder og laver anvisningerne på den måde.” (Medarbejder, Odense kommune)

BORGERE BLIVER I BOLIGEN

Ifølge kommune og boligselskab betyder modellen for samarbejdet og den dialogbaserede matchning, at det lykkes at finde boligløsninger af varig karakter til borgerne. I kommunen oplever man blandt andet, at en høj andel af borgerne, der har fået anvist en bolig gennem kommunen, fortsat bor i boligen efter en årrække. Kommunens vurdering af at det lykkes at finde boligløsninger, som borgerne bliver i i en længere periode, understøttes desuden af en ny kortlægning foretaget af VIVE, som belyser Housing-First-indsatsen i Odense Kommune²².

En repræsentant fra Danmarks Almene Boliger (BL) fremhæver også, at det tætte samarbejde mellem kommuner og boligselskaber, hvor boligmassen og behovet hos borgerne drøftes, er centralt for at sikre relevante boliger til borgere i hjemløshed.

Samarbejdet kræver bred opbakning på tværs af boligselskaber

Ifølge en repræsentant fra et boligselskab i kommunen kan modellen for samarbejdet om anvisningsretten kun lade sig

²² VIVE (2020): *Housing First i Odense – En undersøgelse af indsatsens resultater og økonomiske aspekter*

gøre, hvis der er bred opbakning fra boligselskaberne i kommunen. Det er ikke en opgave, som ét boligselskab alene kan løse, da det kræver, at boligselskaberne byder ind, når de har relevante boliger. Det betyder også, at der er perioder, hvor nogle boligselskaber tager en større andel af anviste borgere end andre, hvilket kræver gensidig tillid mellem boligselskaberne imellem.

”Det er rigtig vigtigt, at vi støtter op om hinanden, og at vi arbejder i fællesskab. Nogle gange tager jeg til et møde, og så har jeg to rigtig udfordrende borgere med hjem, og sådan er det bare. Og så går der fem måneder, hvor jeg ikke har nogen med hjem. Så det er rigtig vigtigt, at man står skulder ved skulder og får løftet det her i fællesskab.” (Repræsentant for boligselskab, Odense Kommune)

Behovet for en fælles aftale på tværs af boligselskaber fremhæves desuden af repræsentanter fra Danmarks Almene Boliger (BL) og SAND - De Hjemløses Landsorganisation.

Kontaktpersoner og faste indgange er afgørende for et godt samarbejde

På tværs af kommuner og boligselskaber går det igen, at samarbejdet fungerer godt, når begge parter ved, hvor de skal rette henvendelse hos hinanden. Både kommuner og boligselskaber oplever, at det styrker samarbejdet og er ressourcebesparende, når de ikke er i tvivl om, hvem de skal tage kontakt til.

”Vi har samarbejde med et stort boligselskab. Og der har vi en kontaktperson, som vi altid kan ringe til. Så har vi et samarbejde med et andet boligselskab, og der har vi ikke nogen kontaktperson. Der skal vi skrive til deres hovedmail, og det er op ad bakke.” (Medarbejder, Halsnæs Kommune)

”I kommunen har jeg to helt faste kontaktpersoner, som jeg kan ringe og skrive til. Det er nogen, jeg kan få kontakt med altid. Det er rigtig vigtigt. Vi arbejder på det her i en anden, mindre kommune, og der er det noget af det, der bøvler. Det virker ikke, hvis ansvaret kun ligger hos os.” (Repræsentant for boligselskab, Odense Kommune)

I en anden kommune har man også taget højde for dette. Det har man gjort ved organisatorisk at sørge for, at henvendelser fra boligselskaberne skal sendes ét sted hen. På den måde skal boligselskaberne ikke bruge ressourcer på at finde ud af, hvem i kommunen de skal have fat i. Derimod bliver det klaret internt i kommunen, når de har modtaget henvendelsen:

“Vi har én indgang i bolig- og beskæftigelsesenheden, de alle kender. Det er rigtig vigtigt for dem, at det kun er ét sted, de skal henvende sig. Det er så opgaven ovre i den enhed at forholde sig til, hvem der skal tage sig af det.”
(Medarbejder, Københavns Kommune)

Som gældende i et hvert andet samarbejde er det også i forhold til anvisningsretten afgørende at have klarhed over, hvem man skal tage kontakt til. Hvis ikke begge parter er tilgængelige, er forudsætninger for samarbejdet ikke til stede.

Løbende kontakt om borgere i anviste lejligheder kan bidrage til at forebygge udflytninger

Flere kommuner fortæller, at de har indgået aftale med boligselskaberne om, at de bliver informeret, hvis der er udfordringer med en borger, som de har anvist en bolig til. Formålet med det er at have mulighed for at rette op på problemet, før det er for sent.

To kommuner oplyser, at de bliver informeret af boligselskabet, hvis en borger ikke har betalt husleje. Ifølge kommunerne er det meget gavnligt, da de på den måde har mulighed for at kontakte borgerne og forsøge at få dem til at betale, inden foden bliver kontaktet.

KAPITEL 5

På side 8 i sammenfatningen kan du få et overblik over boligløsninger til borgere i hjemløshed.

Brug af særlige boligtyper til borgere i hjemløshed

I kapitlet beskriver vi først de særlige boligtyper, som kommunerne har mulighed for at benytte for at sikre relevante boliger til borgere i hjemløshed, som supplement til den kommunale anvisning. Vi beskriver desuden kommunernes erfaringer med udvalgte boligtyper og overvejelserne der er forbundet med at bruge dem. Til sidst i kapitlet beskriver vi grupper af borgere i hjemløshed, som kommunerne oplever, at der ikke på nuværende tidspunkt findes egnede boligtyper til.

DELKONKLUSIONER I KAPITLET

- Den mest anvendte af de særlige boligtyper til borgere i hjemløshed er skæve boliger. Denne boligtype benyttes til borgere med komplekse problemer, der ikke kan fungere i almindelige almene familieboliger. Nogle ser skæve boliger som et afgørende redskab i arbejdet med målgruppen, mens andre peger på, at de er med til at fastholde borgere i en udsat og marginaliseret position.
- Ungdomsboliger anvendes i alle de kommuner, der indgår i undersøgelsen. De henvender sig til en bred målgruppe, som både omfatter borgere i hjemløshed og andre borgere. Boligtypen egner sig ifølge kommunerne ikke til borgere, der er i en meget kaotisk situation eller har voldsom adfærd. Miljøet blandt de unge er desuden afgørende for, om borgere i hjemløshed trives i ungdomsboliger.
- Enkelte kommuner har erfaringer med dele- og udslningsboliger. Erfaringerne er, at disse boligtyper er svære at benytte i praksis. I deleboliger kan det være vanskeligt at matche borgere i én lejlighed, og beregning af husleje kan også udfordre. Udslningsboliger er en midlertidig boligløsning, og netop derfor vurderer kommunerne, at de ikke er relevante at benytte, da man ønsker en varig boligløsning fra start.

- Kommunerne oplever særligt udfordringer med at finde boligløsninger til borgere, der har omfattende psykiske problemer og udadreagerende adfærd, og til en gruppe, der betegnes som 'gengangere'. Det er borgere, som har svært ved at trives i egen bolig og løse dertil hørende forpligtelser. Borgerne kan skabe utryghed blandt naboer, og deres adfærd slider på boligerne.
- Flere kommuner efterspørger særlige boliger til ældre borgere i hjemløshed med både plejehov og misbrugsproblematikker – en gruppe af borgere, som omfatter en del af dem, der betegnes som 'gengangere'. Boligerne skal placere sig et sted mellem plejehjem, ældrebolig og almen familiebolig.

HVAD KENDETEGNER SÆRLIGE BOLIGTYPER?

Det fremgår af almenboligloven, at kommuner har mulighed for at etablere en række boligtyper, der er målrettet udsatte borgere – herunder borgere i hjemløshed. Boligerne kan supplerer brug af anvisningsretten som redskab til at sikre relevante boliger til borgere i hjemløshed.

De forskellige boligtyper er kendetegnet ved, at der følger økonomisk og/eller social støtte med boligen. Boligerne lejes ud på almindelige lejevilkår, og ofte kan boligerne etableres i eksisterende almene familieboliger eller almene ungdomsboliger.

Mulighederne i almenboligloven omfatter blandt andet:

DE SÆRLIGE BOLIGTYPER

- Skæve boliger: Til borgere, der ikke kan fungere i en almindelig bolig.
- Startboliger: Til unge, der har behov for socialstøtte.
- Udslusningsboliger: Til borgere, der skal fra botilbud eller boform og ud på boligmarkedet.
- Inklusionsboliger: Til personer der er psykisk sårbare (med tilknyttet socialpædagogisk støtte).

Som det fremgår ovenfor, er nogle af boligtyperne specifikt målrettet til borgere i hjemløshed, mens andre henvender sig bredt til udsatte borgere.

SKÆVE BOLIGER BENYTTES TIL BORGERE MED OMFATTENDE PROBLEMSTILLINGER

Ordningen med skæve boliger skal gøre det muligt at etablere boliger til hjemløse og særligt udsatte grupper, som har svært ved eller ikke magter at bo i traditionelt udlejningsbyggeri.

I september 2019 var der i hele landet givet tilsagn til 594 skæve boliger fordelt på 27 kommuner. Tilsagn til boligerne er givet mellem 1999 og 2019²³.

§

SKÆVE BOLIGER

Reglerne om skæve boliger fremgår af almenboliglovens § 149 a²⁴ og er nærmere beskrevet i kapitel 17, punkt 236-241 i vejledning om botilbud mv. til voksne.²⁵ De nærmere regler om etablering af de skæve boliger er fastsat i bekendtgørelse om tilskud til fremme af udviklingen af almene boliger til særligt udsatte grupper.²⁶

Skæve boliger er målrettet borgere, der ikke er i stand til at bo i almindelige boliger. Der er tale om små selvstændige boliger med eget bad og toilet samt køkken.

På finansloven er der årligt afsat en bevilling på ca. 14 millioner kroner, som kommunerne kan ansøge om til etablering af skæve boliger. Denne finansieringsform gør det muligt at holde huslejeniveauet nede.

Borgere får anvist en skæv bolig gennem kommunen.

Fem af de kommuner, der indgår i undersøgelsen, benytter skæve boliger til borgere i hjemløshed. I fire af kommunerne supplerer de skæve boliger brugen af den kommunale anvisning mens en kommune ikke anvender den kommunale anvisning til borgere i hjemløshed. I den sidst nævnte kommune opleves skæve boliger derfor som et vigtigt redskab i indsatsen for at sikre boliger til borgerne.

²³ Oplysningerne er baseret på data fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen

²⁴ Almenboliglovens § 149a, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 3. august 2020 om almene boliger mv.

²⁵ Vejledning nr. 10172 af 15. december 2019 om botilbud m.v. til voksne

²⁶ Bekendtgørelse nr. 75 af 28. januar 2020 om tilskud til fremme af udviklingen af almene boliger til særligt udsatte grupper (skæve boliger)

Kommunerne beskriver, at de typisk anvender boligerne til de tungeste borgere i målgruppen. Denne gruppe omfatter borgere, som har sociale og psykiske udfordringer eller massivt misbrug, der gør dem ude af stand til at bo i almindelige boliger. Nogle kommuner beskriver også, at en del af målgruppen for skæve boliger er såkaldte "gengangere" – borgere, der tidligere er blevet smidt ud af andre boliger.

"Det er de borgere, som gentagne gange er blevet smidt ud af en bolig. De er blevet så dårlige eller kaotiske, at de har behov for, at der er personale på. De har behov for massiv støtte og er ikke i stand til at bo i almindelige opgange."
(Medarbejder, Randers Kommune)

Forskellige holdninger til, om skæve boliger er en hensigtsmæssig boligtype

Blandt de kommuner, der har skæve boliger til rådighed, er der varierende holdninger til, om det er en hensigtsmæssig boligtype for borgere i hjemløshed.

SKÆVE BOLIGER GAVNER BORGERE, DER IKKE PASSER IND ANDRE STEDER

Nogle af kommunerne er meget positivt indstillede over for skæve boliger som boligform og peger på, at de imødekommer behovet hos en gruppe borgere, der har vanskeligt ved at passe ind andre steder. De efterspørger flere skæve boliger, da det i deres optik er en god løsning for borgere, der ikke har mulighed for at bo i almene boliger:

"Der er alt for lidt! Der er alt for få skæve boliger til dem, der gang på gang diskvalificerer sig selv til at bo i de sociale boliger." (Medarbejder, Aarhus Kommune)

I én kommune er de skæve boliger placeret i nærheden af en boform efter § 110. Ifølge forstanderen er det fordelagtigt, da borgerne har adgang til støtte i nærheden og kan komme og gå på forsorgshjemmet, som de ønsker. Det skaber en tryghed for borgerne.

"Der er jo en national strategi, der hedder Housing First, og den læner vi os op ad. Altså hvis du stiller mig spørgsmålet, om man kan bygge sig ud af hjemløse, så er svaret faktisk 'ja'. Det er sådan set det, vi er i gang med." (Medarbejder, Guldborgsund kommune)

SKÆVE BOLIGER ER EN HOLDEPLADS

I andre kommuner er det medarbejdernes opfattelse, at brugen af skæve boliger er problematisk, da det er med til at fastholde borgerne i en uhensigtsmæssig position. I en kommune peger medarbejderen på, at de skæve boliger bliver en form for holdeplads, hvor borgeren står parkeret i stedet for at få tilstrækkelig støtte til at komme videre. En anden kommune

peger på, at det at bo i en skæv bolig kan være med til at stigmatisere borgere og signalere, at de er meget dårlige. Kommunen fremhæver, at det er bredt kendt blandt borgerne, at kommunerne anvender skæve boliger til borgere, der har meget tunge problemer, hvorfor det kan opleves stigmatiserende at få tilbudt en skæv bolig frem for en almindelig almen bolig.

“Det er en stigmatiserende bolig. De ved, at andre, de kender, bor i almindelige boliger, og at det kan lade sig gøre for andre. Så derfor er det ikke en attraktiv bolig på nogen måde. Borgerne oplever virkelig, at de bliver stemplet som nogle rigtig dårlige nogle. Der er ikke nogen, der er så dårlige, at de skal derud at bo – hvis vi er helt ærlige.” (Medarbejder, Odense Kommune)

I den pågældende kommune blev de skæve boliger oprettet, inden kommunen begyndte at arbejde ud fra Housing First-tilgangen. I dag anviser kommunen almene familieboliger til de borgere, der tidligere var i målgruppen for de skæve boliger. Af den årsag står flere af de skæve boliger tomme.

En repræsentant fra Kommunernes Landsforening (KL) vurderer også, at løsningen på boligproblemet ikke alene skal findes ved at benytte andre boligtyper til borgere i hjemløshed. Han peger på, at borgere i hjemløshed skal tænkes ind i 'normal-samfundet' og allerede eksisterende boligløsninger, eksempelvis almene boliger.

ALLE KOMMUNER BENYTTET BOLIGER MÅLRET-TET UNGE BORGERE I HJEMLØSHED

Der findes forskellige boligtyper til unge over 18 år – blandt andre startboliger, ungdomsboliger og overgangsboliger. Fælles for boligtyperne er, at de er tiltænkt unge, som er under uddannelse eller i beskæftigelse.

§

Kommunen har en vejledningspligt jf. servicelovens § 10 og en omsorgspligt jf. servicelovens § 82, der betyder, at kommunen skal vurdere, om borgeren har behov for andre indsatser, hvis de fx bliver sat ud af en bolig.

PERMANENT BOLIGLØSNING PÅ SIGT

UNGDOMSBOLIGER OG STARTBOLIGER

Ungdomsboliger er boliger reserveret til unge, som er under uddannelse, eller som har særlige sociale behov.²⁷

Startboliger²⁸ er en særlig type ungdomsboliger til udsatte unge. Tilbuddet er som udgangspunkt tidsbegrænset, og beboerne bor på midlertidige lejekontrakter. Boligerne er til unge mellem 18 og 24 år, der er enten under uddannelse eller i arbejde. Til startboliger er tilknyttet en særlig bostøtte i form af sociale viceværter. De sociale viceværter hjælper de unge med praktiske gøremål i hverdagen og med at fastholde enten uddannelse eller arbejde.

Af en opgørelse fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen fremgår det, at der i 2019 var startboliger i 26 af landets kommuner. Fordelt på de 26 kommuner var der i alt 332 startboliger.

Kommunernes brug af ungdomsboliger

Alle otte kommuner, der indgår i undersøgelsen, benytter en form for ungdomsboliger. Kommunerne anvender typisk boligtypen til borgere i hjemløshed eller unge med sociale problemer.

En kommune fortæller, at de anvender startboliger til borgere i hjemløshed, og at der følger støtte til den unge med boligen. Der er klare regler for dem, der bor i startboligerne, og hvis de ikke bliver overholdt, mister den unge boligen.

”Du skal helst være under uddannelse. Du må gerne have problemer, men helst ikke noget misbrug. Så der er stor udskiftning. Vi smider dem ud, hvis de ikke overholder de regler, der er. Og boligerne bliver også brugt til unge i hjemløshed, hvis de overholder kriterierne”. (Medarbejder, Halsnæs kommune).

Startboligerne er tidbegrænsede tilbud. En kommune beskriver, at boligen som udgangspunkt ikke er permanent. Det kan den dog blive, hvis kommunen ikke har fundet en anden bolig til den unge inden for seks måneder. På den måde bliver kommunen forpligtet på at stille bolig til rådighed over for den unge.

²⁷ § 52, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 3. august 2020 om almene boliger m.v.

²⁸ § 101 a, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 3. august 2020 om almene boliger m.v.

Miljøet i ungdomsboliger påvirker – både positivt og negativt

Et af argumenterne fra kommunerne for at placere unge i hjemløshed i ungdomsboliger er, at de unge dér kan blive en del af et andet og mere fordelagtigt miljø, end de kommer fra. En kommune beskriver helt konkret, hvordan det er vigtigt, at den unge bliver en del af "normalsamfundet" for at bryde en negativ spiral.

"Det er dét, det drejer sig om – at blive en del af noget normalt"

"Ungdomsboliger har et kæmpe potentiale til at bryde en dårlig social fremtid, fordi det giver en potentiel mulighed for, at man kommer ind og bliver en del af normalsamfundet, og det er jo dét, det her drejer sig om - at blive en del af noget normalt. Det kan vi med ungdomsboliger." (Medarbejder, Odense kommune)

På samme måde som miljøet i ungdomsboliger kan udgøre en fordel ved denne boligtype, kan det også være en udfordring. En kommune påpeger, at det indebærer en risiko for, at de unge påvirker hinanden i negativ retning.

"Det kan på samme måde også være ulempen, hvor man kan hive hinanden ned – eksempelvis i forhold til misbrug." (Medarbejder, Halsnæs kommune)

Samtidig kan det også være en udfordring for nogle unge, hvis de bliver placeret i et miljø, hvor de øvrige unge står i markant mindre udsatte positioner. Nogle unge vil have behov for at blive placeret sammen med unge, som de kan spejle sig i, så de ikke oplever et nederlag i forbindelse med at bo i ungdomsboligen.

"Der er udfordringer, hvis vi tager en borger, som måske ikke intellektuelt er særligt stærk. Man kan hurtigt få et nederlag af at bo i sådan et område. Så vi skal være opmærksomme på, at det giver mening, at man kommer ud og bor i et område med folk, som er i gang med en uddannelse, så man ikke bliver hængt ud som værende rigtig dårlig." (Medarbejder, Odense Kommune)

VISITATION TIL UNGDOMSBOLIG KRÆVER KEND- SKAB TIL BORGEREN

At visitere til en ungdomsbolig kræver derfor et godt kendskab til borgeren, da nogle unge ikke nødvendigvis vil have gavn af en ungdomsbolig, og ikke alle unge vil have gavn af samme type ungdomsbolig.

DELEBOLIGER OG UDSLUSNINGSBOLIGER ER IKKE GAVNLIGE TIL BORGERE I HJEMLØSHED

Ud over almene boliger, skæve boliger og forskellige former for ungdomsboliger er der enkelte kommuner, som anvender andre boligtyper til borgere i hjemløshed; deleboliger og udslningsboliger. Fælles for de to boligtyper er, at kommunerne ikke har positive erfaringer med disse boligtyper til borgere i hjemløshed.

Deleboliger er en udfordrende boligtype til borgere i hjemløshed

En af de kommuner, der indgår i undersøgelsen, benytter deleboliger. Boligtypen anvendes blandt andet til unge borgere i hjemløshed, men den primære målgruppe for denne boligtype er flygtninge. Kommunen peger på, at deleboliger kan være vanskelige at anvende af flere årsager. For det første stiller boligtypen skarpe krav til beboerkonstellationen.

“Når man sætter folk med problemer sammen i en bolig, kan det give alle mulige nye udfordringer, så det bruger vi i begrænset omfang. Det er ikke bare noget, man skal rulle ud ukritisk.” (Medarbejder, Københavns Kommune)

Derudover peger kommunen på konkrete udfordringer, der knytter sig til huslejen. På trods af at deleboliger er tænkt som et billigere alternativ, kan huslejen ende med at blive for høj for den enkelte, fordi den ifølge kommunen skal beregnes ud fra størrelsen på værelserne. Der kan ifølge kommunen heller ikke søges om boligstøtte, hvis et værelse står tomt, og boligen dermed midlertidigt ikke lever op til kravet om at have mindst tre beboere. Det skaber problemer for borgerne, som har et begrænset økonomisk råderum. Endelig fremhæver kommunen som problemstilling, at der alene er adgang til boligstøtte i fællesskaber med mindst tre personer. Dette krav udelukker brug af 3-rumsboliger, der ellers har en relevant indretning, fordi huslejen bliver for høj for unge hjemløse, hvis ikke der kan ydes boligstøtte.

Udslningsboliger passer ikke ind Housing First-tilgangen

En enkelt kommune har i alt otte udslningsboliger. Boligerne anvendes i begrænset omfang, og omkring halvdelen af dem står tomme på tidspunktet for interviewet. Ifølge kommunen skyldes det boligernes karakter af en overgangsbolig – en løsning, der ifølge kommunen er uhensigtsmæssig for borgerne.

DELEBOLIG

Delebolig er en bolig, hvor flere enkeltpersoner lejer et værelse eller en del af en bolig og derudover kan benytte fællesarealerne i boligen.

DELEBOLIGER ER UDFORDRENDE AT ADMINISTERE

UDSLUSNINGSBOLIG

Udslningsboliger er almindelige almene familieboliger, som anvendes til borgere, som skal fra et midlertidigt boltilbud eller et forsorgshjem og ud på det almindelige boligmarked.

BORGERE HAR BRUG FOR PERMANENTE LØSNINGER

"Hvis vi skal følge en national strategi som Housing First, så er snakken om udslusningsboliger jo død. Du skal i egen bolig, punktum. Det er det, man skal, og så tilflytte med den nødvendige støtte. Du skal ikke gennem alle de der trin, hvor du er hjemløs, og så i udslusning, og så i egen bolig."
(Medarbejder, Guldborgsund Kommune)

Det er medarbejdernes vurdering, at borgerne har brug for permanente boligløsninger frem for midlertidige mellemtrin.

BEHOV FOR BOLIGER TIL BORGERE, DER IKKE PASSER IND I DE NUVÆRENDE LØSNINGER

Med afsæt i Housing First-tilgangen beskriver en kommune, at der generelt set arbejdes hen imod, at borgere i hjemløshed kommer i en almindelig bolig. Der er dog nogle borgere i hjemløshed, som flere kommuner oplever som udfordrende at placere i eksisterende boligtyper. Det gælder følgende tre undergrupper af borgere i hjemløshed:

- 'Gengangere' på forsorgshjem og herberger
- Ældre borgere med misbrug, der har et fysisk plejebehov
- Psykisk syge borgere med udadreagerende adfærd.

'Gengangere' der trods egen bolig flytter ind på boformer

På tværs af flere kommuner kommer det til udtryk, at der er en gruppe af borgere, der betegnes som gengangere, som gentagne gange ender i hjemløshed. Det er borgere, som har fået anvist en bolig, men som trods dette flytter ind på boformer efter servicelovens § 110 igen.

"Der er også nogen, som har fået anvist mange boliger, og som bliver ved med at tage på herberg. Og vi kan som kommune ikke blive ved med at give de samme borgere anviste boliger. Så det er ikke ligetil." (Medarbejder, Halsnæs kommune)

Denne gruppe er kendetegnet ved, at det er ældre borgere, der har været i en hjemløsesituation i mange år. Derudover bliver det beskrevet som personer, der ikke trives i at være i en bolig og skulle overkomme de forpligtelser, der følger med.

"Vi har desværre også en del, som aldrig får etableret sig, og som bliver ved med at være hjemløse. Vi havde en genganger, som fik en bolig gennem listen, men der gik kun 3-4 måneder, så var han hjemløs igen. Det er vigtigt at huske, at hjemløshed ikke er det eneste problem, når man bor på forsorgshjem. Målgruppen i serviceloven er jo netop defineret som personer, der også har andre udfordringer, og

"Problemet er ikke løst ved bare at finde dem en bolig"

derfor er problemet ikke løst ved "bare" at finde dem en bolig." (Medarbejder, Skanderborg Kommune)

For en gruppe af borgere er livet på et forsorgshjem eller et herberg at foretrække frem for livet i egen bolig. Det skyldes ifølge kommunerne, at der er et fællesskab, og at der er mennesker omkring, som støtter op om og hjælper den enkelte.

"Der er da nogle gengangere, der gerne vil bo på forsorgshjem. De kan godt lide selskab, mad, og at der er nogen til at beskytte dem, så andre ikke kommer og chikanerer dem." (Medarbejder, Aarhus kommune)

BORGERNE SAVNER FÆLLESSKABET I EGEN BOLIG

Gruppen af borgere, der har svært ved at fungere i deres egen bolig, beskrives også af en repræsentant fra SAND – De Hjemløses Landsorganisation. Han peger på, at en del af borgerne i hjemløshed er blevet institutionaliserede gennem flere og langvarige ophold på boformer og andre tilbud.

"Vi har en generation af meget institutionaliserede borgere, som er vant til at leve i institutionelle rammer og derfor har brug for de rammer." (Repræsentant, SAND – De Hjemløses Landsorganisation)

Denne gruppe udgør en lille andel af det samlede antal borgere i hjemløshed, men til gengæld fylder denne gruppe meget for kommunerne, da det er en gruppe, som er meget ressourcekrævende og svær at hjælpe ud af hjemløshed.

Svært at placere borgere med psykisk sygdom og udadreagerende adfærd

En anden gruppe af borgere i hjemløshed, som kommunerne oplever, har udfordringer med at bo i egen bolig og fastholde boligen, er borgere med psykisk sygdom og udadreagerende adfærd.

Kommunerne oplever, at det er en gruppe af borgere, som i dårlige perioder ikke vil tage imod hjælp, hvilket kan gøre det vanskeligt for dem at opretholde de forpligtelser, som egen bolig indebærer. Derudover kan det skabe utryghed og være til gene for andre beboere at have borgere fra denne gruppe boende i boligafdelingen.

I DÅRLIGE PERIODER ER BORGERNE SVÆRE

"Det er ikke fordi, at de er svære at placere, for de vil rigtig gerne ud i egen bolig. Og de vil gerne have støtte. Men når denne her borgergruppe får det dårligere, er det der, de ofte ikke åbner for en hjemmesygeplejerske eller bostøtte. Og så går det ned i en negativ spiral, og så ender det med, at naboerne er sure over, at vedkommende råber ud ad vin-

duerne, slår på rørene eller spytter på bilerne. Så tolerancen og forståelsen for, at det faktisk er et sygt menneske, vi har med at gøre, den er tit ikke så stor.” (Medarbejder, Odense kommune).

En anden udfordring ved denne gruppe er, at borgerne slider meget på boligerne. I den forbindelse nævner nogle kommuner, at det ville være fordelagtigt med en boligtype, der er så holdbar og vedligeholdelsesfri som muligt. Sådanne boliger ville betyde, at der ikke ville være de samme udgifter forbundet med at huse borgere fra denne målgruppe – hverken for den enkelte borger eller kommunen.

Manglende boligtype til ældre borgere i hjemløshed med plejebehov og aktivt misbrug

En anden gruppe, som kommunerne beskriver, at de har vanskeligt ved at placere, er ældre borgere, som har misbrugsproblemer og er plejkrævende.

”Dem, som er rigtig gamle, som er slidte af deres misbrug, og som har et fysisk plejebehov, har vanvittig svært ved at blive rummet på de almindelige plejecentre. Så den målgruppe mangler vi noget til.” (Medarbejder, Odense kommune)

BORGERNE PASSER IKKE IND PÅ PLEJEHJEM PÅ GRUND AF MISBRUG

Der er tale om borgere, som umiddelbart ville passe ind på et plejehjem eller i en ældrebolig, men som grundet deres misbrug og adfærd skaber utryghed blandt de resterende beboere:

”Der er nogen, som har nogle behov, der gør, at de ikke kan bo på 3. sal, men som ikke kan bo i en ældrebolig, fordi de resterende borgere bliver utrygge. Så den gruppe, som er syge på den ene eller anden måde, og som samtidig er aktivt misbrugende, de kan ikke være tilknyttet plejehjem, og dem mangler vi noget til.” (Medarbejder, Halsnæs Kommune)

Kommunerne efterspørger en boligtype, der henvender sig specifikt til ældre borgere, som har misbrugsproblemer og har behov for pleje. Behovet for en ny boligtype til denne gruppe peger en repræsentant fra SAND – De Hjemløses Landsorganisation også på.

”Borgere, der er plejkrævende og samtidig har et misbrug. Der mangler vi et plejehjems-agtigt sted, hvor borgere kan komme og både få pleje, hjemmesygeplejerske og medicinudlevering, samtidig med at vi kan håndtere, at de har et misbrug. Det har været et problem her i kommunen i lang

tid, at vi ikke har sådan et tilbud.” (Medarbejder, Aarhus Kommune)

“Der mangler en slags ollekolle for ældre, institutionaliserede hjemløse”

“Jeg synes, der mangler en slags ollekolle for de ældre, institutionaliserede hjemløse. Den klassiske alkoholiker-mand, som har været udstationeret elektriker i udlandet eller rejst rundt, aldrig har kunnet finde ud af at bo selv, har haft en kone, som tog sig af det, indtil han blev smidt ud, og så er røget på boform, og ikke kan finde ud af at bo selv. Som er for velfungerende fysisk og psykisk til § 107 eller § 108.”
(Repræsentant, SAND – De Hjemløses Landsorganisation)

En kommune beskriver i den forbindelse, at det er et større problem end tidligere, da disse borgere i hjemløshed i dag generelt bliver ældre end tidligere.

KAPITEL 6

Indsatser og forslag i kommuner og boligselskaber

I dette kapitel beskriver vi de indsatser, der er sat i værk blandt kommuner og boligselskaber for at tilvejebringe boliger til borgere i hjemløshed og udsatte borgere generelt. Vi beskriver også kommuner og boligselskabers bud på initiativer og rammer, der kan understøtte arbejdet med at sikre et tilstrækkeligt udbud af boliger til borgere i hjemløshed fremadrettet. Boligselskaberne og kommunerne kommer også med nogle forslag til initiativer eller bud på, hvordan man fastholder borgere i hjemløshed i deres bolig.

DELKONKLUSIONER I KAPITLET

- Der er blandt de deltagende kommuner få eksempler på iværksatte initiativer, som skal udvide udbuddet af boliger, der er til at betale for borgere i hjemløshed. De aktuelle initiativer består primært af løbende dialog mellem kommune og boligselskaber.
- For at tilvejebringe flere boliger til borgere i hjemløshed peger flere på, at det er nødvendigt med reguleringer på boligområdet. Kommuner og boligselskaber foreslår en række tiltag, der kan udvide boligudbuddet til målgruppen.
- Der skal opføres flere små boliger, hvor der stilles garanti for en tilstrækkelig lav husleje til, at borgere i hjemløshed kan betale den.
- Der skal skabes bedre muligheder for at yde tilskud til huslejen over en længere periode. Det vil øge udbuddet af relevante boliger på kort sigt. En anden fordel er, at det vil være muligt at anvise boliger i mere ressourcestærke områder til gavn for borgerne i målgruppen.
- Kommuner og boligselskaber foreslår, at private boliger også omfattes af den kommunale anvisningsret. Det vil på kort sigt øge antallet af boliger, kommunerne råder over. Det vil også gøre det muligt for kommunerne at kompensere private udlejere på samme måde som ved almene boliger.

- De økonomiske forpligtelser, kommunen har ved anvisning, skal udvides til at dække udgifter til el og varme-forbrug ved tomgang i en anvist bolig og til at stille garanti for afdrag af borgerens gæld til boligselskaber.
- Man bør justere de tilskudsordninger, der i dag gør det til en underskudforretning at bevare små boliger frem for at slå dem sammen, når boligforeningerne renoverer ejendomme.
- Endelig oplever kommunerne udfordringer med, at borgere mister den anviste bolig, blandt andet fordi de ikke ønsker at tage imod støtte. Det udgør også en udfordring i arbejdet med at sikre varige boligløsninger til borgere i hjemløshed.

FÅ KONKRETE INDSATSER FOR AT SIKRE BOLIGER TIL BORGERE I HJEMLØSHED

Som beskrevet i kapitel 3 peger samtlige kommuner og boligselskaber på, at der nu eller inden for en kortere årrække ikke er tilstrækkeligt med boliger, der er til at betale borgere i hjemløshed og udsatte borgere generelt. Det fremgår også af interviewene, at der er sat værk i få konkrete initiativer, der har til formål at sikre, at udbuddet af billige boliger i højere grad følger med behovet. Dette gør sig gældende på tværs af kommuner og boligselskaber, der har forskellig praksis for at anvende den kommunale anvisningsret og for samarbejdet mellem kommuner og boligselskaber.

Arbejdet består primært af løbende dialog mellem boligselskaber og kommuner

Flere af kommunerne har ikke på nuværende tidspunkt iværksat konkrete indsatser, der går ud over brug af anvisningsretten, for at imødekomme manglen på boliger, der er til at betale for borgere i hjemløshed. Det kommunale arbejde med at understøtte, at der er tilstrækkelige boliger til borgere i hjemløshed, består primært af løbende dialog med boligselskaber om udviklingen og behovet for billige boliger i kommunen.

I to kommuner, hvor der har været fokus på at sikre boliger til unge, herunder også unge i hjemløshed, er der også enkelte eksempler på forsøg på at udvide udbuddet af billige almene boliger.

TO KONKRETE INDSATSER

**SMÅ BOLIGER
SKAL VÆRE EN
DEL AF
NYBYGGERI**

”Vi skal også hele tiden have det til at matche med de boliger, som forsvinder ved reduktion i boligområder. Så vi ikke får lavet nye ghettområder for hjemløse”

En kommune har benyttet muligheden for at indgå en aftale med boligselskaberne i kommunen om, at en andel af nybyggeri skal være ”anvisningsvenlige boliger”, hvilket dækker over billige, små boliger. Ifølge kommunen er det dog usikkert, om boligselskaberne reelt kan etablere boliger, hvor huslejen er tilstrækkelig lav, så boligerne kan anvendes til borgere i hjemløshed. Ifølge kommunen skyldes det primært, at der er en række udgifter forbundet med byggeriet, som kan udvikle sig undervejs, så de samlede udgifter til byggeriet bliver højere end forventet. Huslejen i almene boliger fastsættes ifølge lovgivningen som en fast procentdel af etableringsudgifterne samt i forhold til udgifter til løbende drift. Den reelle etableringsudgift afspejles dermed direkte i huslejen.

En anden kommune har indgået et samarbejde med et boligselskab om et byggeri, hvor samspillet mellem boliger målrettet borgere, der er henholdsvis udsatte og ressourcestærke, er afsættet for byggeriet. Det har resulteret i en landsby, hvor halvdelen af beboerne betegnes som socialt udsatte. Til boligerne er der tilknyttet sociale viceværter, der skal imødekomme borgernes behov for støtte. Kommunen har planer om, at projektet skal udvides med flere boliger.

Fokus på at opføre mindre boliger blandt boligselskaberne og undgå sammenlægninger

Blandt boligselskaberne, der er repræsenteret i interviewene, er der to eksempler på konkrete indsatser, som taler ind i arbejdet med at sikre, at der fremadrettet er flere billige boliger. De øvrige boligselskaber har ikke på nuværende tidspunkt iværksat konkrete initiativer.

En repræsentant fra et boligselskab vurderer, at det vil være fordelagtigt at bygge flere mindre boliger som en del af de nybyggerier, de iværksætter. I boligselskabet er der dog en tilbageholdenhed i forhold til at bygge de pågældende boliger. Det skyldes ifølge repræsentanten, at der er en risiko for at skabe en form for ”ghetto” for borgere i hjemløshed. Denne overvejelse afspejles i interviewene med flere af de andre repræsentanter for boligselskaber. Det pågældende boligselskab understreger, at boligsammensætningen i et område skal afstemmes:

”Vi forsøger, når vi bygger nye boliger, at komme omkring de helt små boliger også. Sådan at det er et bredt udbud af boliger, vi laver i en ny boligblok for eksempel. Vi har nogle erstatningsboliger, fordi vi skal reducere ude i [et område på ghettolisten], og der forsøger vi at være opmærksom på, at der er de helt små boliger. Men samtidig er det svært, for vi skal også hele tiden have det til at matche med de boliger, som forsvinder ved reduktion i boligområder, så vi ikke

får lavet nye ghettoområder for hjemløse, for eksempel.”
(Repræsentant for boligselskab, Odense Kommune)

I et andet boligselskab er der truffet beslutning om, at man ikke vil sammenlægge små boliger, da det er med til at mindske antallet af boliger, der blandt andet henvender sig til borgere i hjemløshed. En udfordring der beskrives af flere boligselskaber, som det fremgår i kapitel 3. Boligselskabet har i stedet valgt at imødekomme den stigende efterspørgsel på større boliger i det nybyggeri, de iværksætter.

ØNSKER TIL RAMMER OG MULIGHEDER

For at løse den nuværende situation, hvor der er en betragtelig mangel på billige boliger, er det nødvendigt, at området reguleres. Det peger en repræsentant fra Kommunernes Landsforening (KL) på. Kommuner og repræsentanter fra boligselskaber beskriver forskellige greb, der efter deres opfattelse vil understøtte arbejdet med at tilvejebringe flere boliger til borgere i hjemløshed. Forslagene spænder fra mere overordnede incitamentstrukturer til konkrete muligheder i lovgivningen. Nedenfor præsenterer vi forslagene.

Mulighed for at yde tilskud til husleje

Flere kommuner og boligselskaber foreslår, at det er muligt at imødekomme behovet for flere billige boliger ved at give tilskud til huslejen. Dette løsningsforslag udgør en måde at løse det aktuelle behov for billige boliger med den nuværende boligmasse.

En kommune har et konkret eksempel på en særbolig, hvor man benytter sig af muligheden for at yde tilskud til huslejen. Her betaler kommunen den resterende husleje i det første halve år, hvor borgeren betaler 91 kr. i døgnnet.

”Det er socialforvaltningen, der fordeler boligerne blandt de borgere, der har en sag. De fordeles ud fra, hvem der kan drage mest nytte af at få tilbudt en bolig. Boligen fungerer som en almen lejebolig. Det første halve år betaler borgeren den samme takst som ved ophold på boform – 91 kr. i døgnnet – og så overgår den til almindelig husleje.” (Medarbejder, Frederiksberg Kommune)

En anden fordel ved muligheden for at yde tilskud til huslejen er, at kommunerne vil kunne anvise boliger i afdelinger, der ikke ellers vil være inden for økonomisk rækkevidde for borgerne. Det giver mulighed for at få borgerne ind i ressourcerstærke områder. Herved undgår kommunerne uhensigtsmæssige grupperinger af borgere i udsatte områder.

**TILSKUD ÅBNER
OP FOR FLERE
BOLIGER**

PRIVATE BOLIGER SKAL INDGÅ I ANVISINGSRET

"Vi vil ikke lave institutioner. Vi vil bruge normalsamfundet."

ØKONOMIEN KAN GIVE FORBEHOLD FOR ANVISNING

"Det her med at finde nogle måder at få borgere ind i boliger, som måske er lidt for dyre, men hvor det kunne give god mening, at de boede." (Repræsentant for boligselskab, Odense Kommune)

En kommune beskriver, at der kan være en udfordring i at give tilskuddet direkte til borgeren. Hvis borgerens indkomst stiger, kan borgeren risikere at miste tilskuddet, hvilket kan skabe en u hensigtsmæssig incitamentstruktur. Ved at knytte tilskuddet til boligen kan kommunen komme omkring den udfordring.

Aktivering af det private boligmarked

Flere kommuner og et boligselskab peger på, at et oplagt sted at starte er at inkludere private lejeboliger i kommunernes arbejde med at skaffe billige boliger. Konkret kunne det foregå ved at inkludere private boligselskaber i aftalen om anvisning af boliger.

En kommune vurderer, at det vil være nødvendigt at tage højde for, at borgere og private udlejere kan have en vis nervøsitet for at gøre brug af de private boliger. Kommunens bud på, hvorfor de private udlejere kan være skeptiske, er, at der kan være store udgifter forbundet med istandsættelser, når borgeren flytter, som udlejeren ikke nødvendigvis får igen. Borgerne kan ifølge kommunen også have betænkeligheder ved at skulle bo i noget privat, da de ikke har tillid til de private udlejere og hellere vil bo i en almen boligforening. En anden kommune peger på en konkret fordel ved, hvis private boligselskaber bliver omfattet af det samme regelsæt for anvisning som almene boliger. Det vil give kommunen mulighed for at kompensere de private udlejere økonomisk, hvis der er udgifter i forbindelse med tomgang eller fraflytning.

"Jeg kan ikke kompensere dem, hvis der er fraflytningsudgifter og sådan noget. Der skal laves noget ligestilling af lovgivning. Det, vi hele tiden skal huske på, er, at vi ikke vil lave institutioner. Vi vil bruge normalsamfundet, og vi vil have folk ud at bo i normale boliger." (Medarbejder, Odense Kommune)

Dækning af udgifter ved tomgang og ubetalt gæld

En repræsentant for et boligselskab peger på, at der er huller i de økonomiske forpligtelser, kommunerne påtager sig ved anvisning af boliger, som med fordel kan lukkes. Det er repræsentantens oplevelse, at der kan være en tilbageholdenhed blandt boligselskaberne i forhold til at indgå (udvidede) samarbejder med kommuner om anvisning af boliger, da der blandt boligselskaberne er en opfattelse af, at det kan være forbundet med udgifter for afdelingerne. Repræsentanten foreslår derfor, at kommunen bliver forpligtet til at dække udgifter

til forbrug i en eventuel tomgangsperiode. På nuværende tidspunkt er reglerne udformet sådan, at kommunerne alene hæfter for huslejen i den pågældende periode. Derudover bør kommunerne stille garanti for de afdragsordninger om ubetalt husleje, borgerne indgår med boligselskaberne, da der ifølge repræsentanten kan opstå situationer, hvor borgerne indgår en aftale med boligselskaber, men kort efter indflytningen misligholder aftalen, og boligselskabet derfor ender med at hæfte for gælden.

Nye finansieringsmodeller til etablering af boliger

Repræsentanter fra boligselskaber peger på, at der med fordel kan udtænkes nye muligheder for at finansiere etableringen af boliger til borgere i hjemløshed. Et boligselskab foreslår en konkret model, hvor kommunerne finansierer opdeling af større boliger, der er egnede til formålet. Boligerne skal laves til flere selvstændige, små boliger.

Samtidig peger en repræsentant for et af boligselskaberne på, at der i dag eksisterer en tilskudsordning under Landsbyggefonden, der gør det profitabelt for boligselskaber at sammenlægge små lejligheder til større boliger i forbindelse med renoveringer. Det skaber et u hensigtsmæssig incitament for boligselskaberne til at skabe større boliger, hvilket er direkte modstridende med behovet for billige boliger. Incitamentsstrukturen kan med fordel ændres, så boligselskaber har økonomiske incitamenter til at øge antallet af små billige boliger.

INITIATIVER DER FASTHOLDER BORGERE I BOLIGEN

Mulighed for at fritage udgifter til husleje og forbrug fra sanktioner

En kommune peger på, at der er en stor udfordring forbundet med at sikre, at borgere, der får anvist en bolig af kommunen, bliver boende i boligen. Ifølge kommunen bliver borgerne ofte sanktioneret af sagsbehandlere i jobcenteret, fordi borgerne ikke møder op til beskæftigelsesrettede indsatser. Sanktioneringerne udgør så stor en del af borgernes indkomst, at de på grund af sanktionen ikke kan betale for den anviste bolig, som de derfor mister. Medarbejderne efterspørger derfor mulighed for at undtage borgerens udgifter til husleje og forbrug fra sanktionering og udelukkende sanktionere det resterende beløb.

Borgere ønsker ikke støtte, og det spænder ben for, at de beholder boligen

Nogle kommuner oplever en stor udfordring i, at borgere ikke ønsker at modtage nødvendig støtte, når de flytter i egen bolig. Det kan betyde, at borgerne mister boligen.

DÅRLIGE ERFARINGER PÅVIRKER BORGERNES

En kommune beskriver, hvordan mange af borgerne har dårlige erfaringer med dialogen med kommunen og derfor ikke

ønsker at tage i mod hjælp. Konkret kan det betyde, at borgerne eksempelvis ikke vil lukke en bostøtte ind.

“En del af dem har haft dårlige oplevelser med autoriteter, så når bostøtten ringer på, lukker borgerne ikke op. Derfor trives de bedre i åbne tilbud som forsorgshjemmene.” (Medarbejder, Skanderborg Kommune)

En anden kommune beskriver i den forbindelse, at det kan være særligt svært at lave aftaler med nogle af de borgere, der har psykiske problemer.

“At indgå aftaler omkring økonomi og sikring af nødvendige livsfornødenheder i forhold til hverdagen, der har man jo den mulighed, at man kan ringe ned til en sagsbehandler, og to minutter efter kan de indgå en aftale, men også trække den tilbage. Så står vi lige pludselig med en manglende husleje fra næste måned.” (Medarbejder, Aarhus Kommune)

Et andet konkret eksempel er, at borgere trækker samtykket til administration af deres økonomi tilbage. Det betyder ifølge to kommuner, at der ikke går længe, før borgerne ikke kan betale husleje og efterfølgende mister boligen. Når kommunen arbejder ud fra Housing First-tilgangen og derfor anviser boliger på ny, risikerer man, at borgerne blot bliver ved med at kumulere gæld, som de ikke kan betale. Medarbejderne efterlyser derfor en løsning på, at økonomisk administration alene kan foregå på frivillig basis, som det er tilfældet i dag.

“De fleste af dem har et fornuftigt rådighedsbeløb, men de kan ikke administrere det. De har gæld til både private og til det offentlige. Når der ikke er styr på økonomien, bliver det utroligt svært at etablere sig i en almindelig bolig.” (Medarbejder, Skanderborg Kommune)

Metode

I kapitlet beskriver vi undersøgelsens datagrundlag og de metoder, vi anvender i undersøgelsen. Det drejer sig om følgende:

- Indledende ekspertinterview.
- En spørgeskemaundersøgelse blandt landets boformer med pladser efter § 110 i serviceloven.
- Kvalitative interview med syv borgere i hjemløshed, der opholder sig på en boform.
- Kvalitative interview med otte kommuner.
- Kvalitative interview med repræsentanter fra fire boligselskaber fordelt i tre kommuner.

INDLEDENDE EKSPERTINTERVIEW

Indledningsvis har vi gennemført ekspertinterview med repræsentanter fra relevante aktører på området. Vi har udført indledende interview med SAND - De Hjemløses Landsorganisation, Sammenslutningen af boformer til hjemløse (SBH), Kommunernes Landsforening (KL) og Danmarks Almene Boliger (BL).

Formålet med interviewene er at afdække relevant viden på området og kvalificere metoderne i undersøgelsen. Ekspertinterviewene har konkret bidraget til at kvalificere udformningen af spørgeskemaet til boformerne efter servicelovens § 110, udvælgelsen af kommuner til interview og udformningen af interviewguider. Pointer fra interviewene indgår desuden i rapporten, der hvor de understøtter eller nuancerer de øvrige data. Uddragene fra interviewene har været i høring hos repræsentanterne fra aktørerne.

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE BLANDT § 110-BOFORMER

I juni 2020 sendte vi et spørgeskema ud til alle afdelinger på boformer, der har pladser organiseret efter § 110 i serviceloven, som fremgår af Tilbudsportalen. Spørgeskemaet var stilet til lederen af afdelingen. Vi modtog et dataudtræk på afdelingsniveau fra Social- og Indenrigsministeriet.

Formålet med spørgeskemaet var, at

- få en indikation af, hvor mange borgere der er indskrevet på § 110-pladser, som, ledere og medarbejdere fra boformerne vurderer, er parate til at flytte i egen bolig eller botilbud med den fornødne støtte.
- give indsigt i, hvad der karakteriserer de borgere, der bliver vurderet som parate til at flytte.

Spørgeskemaet fremgår af bilag 1 til rapporten.

Inden udsendelsen blev spørgeskemaet kvalificeret af en boform og en repræsentant fra Socialstyrelsen.

Besvarelser og frafald

Spørgeskemaet er blevet sendt til i alt 146 afdelinger, der ifølge Tilbudsportalen har pladser efter servicelovens § 110. Der har været et frafald på i alt 27 afdelinger. Årsagerne til frafaldet kan inddrages i følgende tre kategorier:

- 1) Afdelingen er nedlagt.
- 2) Afdelingen har ikke pladser efter § 110 i serviceloven.
- 3) Afdelingen har pladser efter § 110 i serviceloven, men de bliver drevet på en måde, der gør, at de ikke er relevante for undersøgelsen. Pladserne bliver eksempelvis drevet som efterforsorg, natherberg, midlertidige behandlingspladser til afrusning og midlertidigt herberg for borgere i hjemløshed med COVID-19.

Ud af de resterende 119 afdelinger har 97 afdelinger besvaret spørgeskemaet. Én af de 97 afdelinger har besvaret med nogen svar. 22 afdelinger har ikke besvaret spørgeskemaet. Det giver en svarprocent på 82 procent (se tabel 7.1).

TABEL 7.1 OVERSIGT OVER SPØRGESKEMABESVARELSER OG FRAFALD

Population	Frafald	Population efter frafald	Gennemført besvarelse	Gennemførselsprocent
146	27	119	97	82

Kilde: Ankestyrelsen. Besvarelserne er indsamlet i perioden 22/06/2020 – 27/07/2020

INTERVIEW MED BORGERE I HJEMLØSHED

I efteråret 2020 gennemførte vi interview med syv borgere i hjemløshed, der opholder sig på en boform, og som af boformen er vurderet til at være parat til at flytte i egen bolig med den fornødne støtte.

Formålet med interviewene var at få indsigt i hvordan borgerne oplever deres egen situation:

- om de selv vurderer, at de er parate til at flytte i egen bolig
- hvilke eventuelle barrierer der er forbundet med at flytte i egen bolig.

Udvælgelse og kontakt til borgere

De syv borgere opholdt sig på tre forskellige boformer drevet efter servicelovens § 110, da interviewene fandt sted. Vi har udvalgt de tre boformer ud fra besvarelserne af spørgeskemaet. Boformerne opfylder følgende kriterier:

- En vis mængde af borgere, boformen har vurderet parat til at flytte i egen bolig med den fornødne støtte.
- Variation i, om boformen tillader eller ikke tillader aktivt misbrug under opholdet.
- Variation i borgergruppen, der er parat til at flytte ud, i forhold til køn og alder, hvor længe borgerne efter boformens vurdering har været parate til at flytte i egen bolig og de barrierer, boformerne har oplyst, der er, for at borgerne flytter.
- Boformens geografiske placering. Vi har udvalgt boformer, der er placeret i Region Hovedstaden eller Region Sjælland, ud fra ressourcemæssige hensyn.

Afdelingslederen på de tre udvalgte boformer har formidlet kontakten til borgerne, og har på den måde været med til at sikre, at borgerne var i stand til at gennemføre interviewet.

Ud af de syv borgere, vi har interviewet, er tre kvinder og fire mænd. Tre borgere har anden oprindelse end dansk. Tre af borgerne opholdt sig på en boform, hvor aktivt misbrug er tilladt.

INTERVIEW MED KOMMUNER

I efteråret 2020 gennemførte vi interview med repræsentanter fra otte kommuner om deres brug af kommunal anvisning, brug af særlige boligtyper til borgere i hjemløshed og andre initiativer i forhold til at sikre relevante boliger til målgruppen.

Udvælgelse af kommuner

De otte kommuner er udvalgt ud fra en række parametre, som er beskrevet i det følgende.

Variation i forhold til land- og bykommuner og geografisk spredning

Kommunerne er udvalgt med henblik på at sikre geografisk spredning. Derudover er kommunerne udvalgt, så både bykommuner og landkommuner er repræsenteret, idet VIVE's seneste hjemløsetælling viser, at der er sket en stigning i antallet af borgere i hjemløshed i landkommuner.

I kategoriseringen af land- og bykommuner har vi anvendt samme definition som VIVE. Landkommuner dækker således over kommuner, hvis største by har et indbyggertal på færre end 20.000 borgere.

Et vist antal borgere i hjemløshed

Kommunerne er udvalgt ud fra, at de er registrerede som handlekommune for et vis mængde af borgere i hjemløshed for at sikre, at kommunerne har et relevant erfaringsgrundlag. I de udvalgte landkommuner er der som minimum registreret 30 borgere i hjemløshed. I en landkommune er der kun registreret 10 hjemløse borgere. I bykommunerne er der minimum registreret 100 borgere i hjemløshed²⁹.

Brug af kommunal anvisning

De otte kommuner er udvalgt så de afspejler variation i erfaringerne med at anvende anvisningsretten. Udvælgelsen er blandt andet baseret på opgørelser fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen. I tabel 7.2 fremgår et overblik over hvor mange kommunale anvisninger der er registreret for de otte kommuner i 2019.

Iblandt de otte kommuner er desuden både kommuner med relativt få billige almene boliger til rådighed og kommuner med relativt mange billige almene boliger til rådighed³⁰.

Erfaring med særlige boligtyper til borgere i hjemløshed

Endelig har vi udvalgt kommunerne så erfaringer med flest mulig af de særlige boligtyper, kommunerne kan anvende til borgere i hjemløshed, indgår i undersøgelsen.

TABEL 7.2 KOMMUNALE ANVISNINGER TIL ALMENE BOLIGER I 2019 I DE OTTE KOMMUNER

Kommune	Antal kommunalt anviste almene boliger
Aarhus	365
Frederiksberg	76
Guldborgsund	29
Halsnæs	45
København	618
Odense	106
Randers	42
Skanderborg	16

²⁹ Opgørelser fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen

³⁰ Opgørelser fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen

Note: Opgørelserne er baseret på registreringer i centralt hold. De enkelte kommuner kan have afvigende opgørelser.

Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, Danmarks Statistik.

Karakteristika for de otte udvalgte kommuner

Ud af de otte kommuner indgår fem bykommuner, hvor der er erfaring med brug af forskellige særlige boligtyper og mere end 100 hjemløse registreret for kommunen. To af kommunerne har indgået samarbejdsaftaler med boligselskaber. Det Drejer som om følgende kommuner:

- Frederiksberg Kommune
- Københavns Kommune
- Odense Kommune
- Randers Kommune
- Aarhus Kommune

Derudover indgår tre landkommuner. I to af kommunerne er der registreret mere end 30 borgere i hjemløshed. I en kommune er der kun registreret 10 borgere i hjemløshed. Kommunerne har erfaringer med flere af de særlige boligtyper til målgruppen og begrænset erfaring med anvisningsretten. Det gælder for følgende kommuner:

- Guldborgsund Kommune
- Skanderborg Kommune
- Halsnæs kommune

INTERVIEW MED REPRÆSENTANTER FOR BOLIGSELSKABER

Ud over at afdække kommunernes erfaringer med brugen af kommunal anvisning, belyser vi også erfaringerne blandt udvalgte boligselskaber. Formålet med interviewene er at belyse

- Organiseringen af samarbejdet mellem boligselskaber og kommuner om anvisning af almene boliger.
- Udfordringer og gode erfaringer set fra boligselskabernes perspektiv.
- Initiativer og særlige opmærksomhedspunkter i arbejdet med at sikre nok boliger til borgere i hjemløshed.

Udvælgelse af boligselskaber

Vi har interviewet repræsentanter fra fire boligselskaber, der fungerer i tre af kommunerne, der også indgår i interview. De er udvalgt ud fra om der er klart etablerede samarbejdsaftaler med kommunerne om brug af kommunal anvisning af almene boliger.

To af boligselskaberne har indgået forskellige formaliserede samarbejdsaftaler med kommunen mens det tredje boligsels-

skab ikke har en samarbejdsaftale med den pågældende kommune. Boligselskaberne er indledningsvis udpeget i dialog med kommunerne. Boligselskaberne fordeler sig således:

- Repræsentanter for to boligselskaber i Frederiksberg Kommune
- Repræsentant for et boligselskab i Odense Kommune
- Repræsentanter for et boligselskab i Guldborgsund Kommune

Boligselskaberne i Frederiksberg og Odense Kommune har en samarbejdsaftale med kommunen, hvor boligselskabet i Guldborgsund Kommune ikke har en formaliseret samarbejdsaftale med kommunen om anvisning.

BEHANDLING AF INTERVIEWENE

Alle interviewene er blevet optaget og derefter transskriberet. Interviewtransskriptionerne har herefter været igennem en systematisk kodning med afsæt i et kodetræ, der bygger på temaer og spørgsmål fra interviewguiderne, samt analyse-temaer, der er opstået i og på tværs af interviewene.

Vi har sendt citater og relevante uddrag af rapporten, som refererer til specifikke interview, i faktuel høring hos alle kommuner og boligselskaber. Borgerne, vi har interviewet, er på lige fod blevet tilbudt, at få deres bidrag til rapporten i høring.

Bilag 1 Spørgeskema til boformer

Undersøgelse af omfanget af borgere i hjemløshed, der opholder sig på boformer og er parate til at flytte i egen bolig

Social- og Indenrigsministeriet har bedt Ankestyrelsen om at gennemføre en undersøgelse om omfanget af borgere, der opholder sig på boformer efter servicelovens § 110 og er parate til at flytte i egen bolig eller botilbud med den fornødne støtte. Dette spørgeskema er en del af undersøgelsens datagrundlag. Det sendes til alle afdelinger på landets § 110 boformer.

Fristen for at besvare skemaet er **fredag d. 10. juli 2020**.

Vær opmærksom på følgende, når du udfylder spørgeskemaet:

Spørgeskemaet handler alene om borgere, der er indskrevet på § 110 pladser. Hvis der er borgere på afdelingen, som er indskrevet på andre typer af pladser, skal de ikke indgå i besvarelsen.

Du skal besvare spørgeskemaet for den afdeling, der er angivet i mailen og i starten af spørgeskemaet. Hvis du er afdelingsleder for flere afdelinger, bedes du udfylde et spørgeskema for hver afdeling.

Gode råd til udfyldelsen:

- Det kan være nødvendigt at indhente nogle oplysninger forud for selve besvarelsen af spørgeskemaet, og det kan derfor være en fordel at printe spørgeskemaet ud på forhånd. Ved at klikke på printerikonet i nederste venstre hjørne har du mulighed for at printe et tomt spørgeskema, hvor alle spørgsmålene fremgår.
- Vær opmærksom på, at skemaet indeholder automatiske referencer til din besvarelse og spring imellem spørgsmålene, når det besvares elektronisk. Det betyder, at den printede version af skemaet indeholder referencer, som først udfyldes, når du besvarer skemaet.
- Du har mulighed for at gå til og fra din besvarelse inden for fristen. Du lukker blot ned for besvarelsen og klikker på linket i mailen, når du vil fortsætte.

Hvis du har spørgsmål til undersøgelsen, eller brug for hjælp til at udfylde skemaet, er du velkommen til at kontakte os.

Tak for din deltagelse!

Kontaktperson for besvarelsen af spørgeskemaet**Navn på kontaktperson**

Titel

Mail

Telefonnummer

Del 1

De første spørgsmål handler om antallet af borgere på {Afdelingens navn} og omfanget af borgere, der er parate til at flytte i egen bolig (med den fornødne støtte) eller botilbud

Hvor mange borgere er aktuelt indskrevet på § 110-pladserne på {Afdelingens navn}?

Hvor mange af de borgere, der aktuelt er indskrevet på pladser efter § 110, vurderer du, er parate til at flytte i egen bolig (med den fornødne støtte) eller i et botilbud?

Med egen bolig menes alle former for private og almene boliger (herunder almene familieboliger, skæve boliger, udslusningsboliger, inklusionsboliger, startboliger, deleboliger).

Med botilbud menes botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108

Eventuelle bemærkninger til opgørelsen af borgere, der er parate til at flytte i egen bolig (med den fornødne støtte) eller botilbud

---

Stemmer det aktuelle omfang af borgere, der efter din vurdering er parate til at flytte i egen bolig (med den fornødne støtte) eller botilbud, overens med det typiske billede på boformen?

- (1) Ja
 (2) Nej
 (3) Ved ikke

Hvordan adskiller omfanget af borgere, der er parate til at flytte i egen bolig eller botilbud, sig fra det typiske billede? Er omfanget fx lavere eller højere? Og hvad skyldes dette?

Hvor mange af de {Antal udflytningsparate} borgere, der ud fra din vurdering er parate til at flytte i egen bolig eller botilbud, er egnede til følgende boligtyper/botilbud:

Angiv den boligtype/botilbud du finder mest relevant for hver borger. Angiv antallet af borgere ud for hver kategori. Antallet skal summe til {Antal udflytningsparate}.

Obs - alle felter skal udfyldes, angiv derfor "0", hvis der ikke er nogen borgere i den pågældende kategori.

Privat bolig	_____
Almen bolig herunder almen familie bolig	_____
Udslusningsbolig	_____
Skæv bolig	_____

Inklusionsbolig	_____
Startbolig	_____
Delebolig	_____
Botilbud efter servicelovens § 107	_____
Botilbud efter servicelovens § 108	_____
Ved ikke	_____

Del 2

De næste spørgsmål handler om, hvad der karakteriserer de borgere, der er parate til at flytte i egen bolig (med den fornødne støtte) eller botilbud.

I de følgende spørgsmål vil vi gerne bede dig om at fordele de {Antal udflytningsparate} borgere, der efter din vurdering er parate til at flytte i egen bolig (med den fornødne støtte) eller i botilbud, på en række karakteristika

Hvordan fordeler de {antal udflytningsparate} borgere sig på følgende aldersgrupper?

Angiv antallet af borgere ud fra hver kategori. Antallet skal summe til {antal udflytningsparate}
Obs - alle felter skal udfyldes, angiv derfor "0", hvis der ikke er nogen borgere i den pågældende kategori.

18-24 år	_____
25-29 år	_____
30-40 år	_____
41-50 år	_____
51-60 år	_____
Over 60 år	_____
Ved ikke	_____

Hvordan fordeler de {antal udflytningsparate} borgere sig på køn?

Angiv antallet af borgere ud fra hver kategori. Antallet skal summe til {antal udflytningsparate}
Obs - alle felter skal udfyldes, angiv derfor "0", hvis der ikke er nogen borgere i den pågældende kategori.

Mænd _____

Kvinder _____

Andet _____

Hvordan fordeler de {antal udflytningsparate} borgere sig på etnicitet?

Angiv antallet af borgere ud fra hver kategori. Antallet skal summe til {antal udflytningsparate}

Obs - alle felter skal udfyldes, angiv derfor "0", hvis der ikke er nogen borgere i den pågældende kategori.

Personer med dansk oprindelse _____

Indvandrere og efterkommere _____

Ved ikke _____

Hvordan fordeler de {antal udflytningsparate} borgere sig på følgende intervaller for længden af deres aktuelle ophold på boformen?

Angiv antallet af borgere ud fra hver kategori. Antallet skal summe til {antal udflytningsparate}

Obs - alle felter skal udfyldes, angiv derfor "0", hvis der ikke er nogen borgere i den pågældende kategori.

1-5 dage _____

6-30 dage _____

31-119 dage _____

120-364 dage _____

1 år eller mere _____

Ved ikke _____

Hvor længe skønner du, at de {antal udflytningsparate} borgere har væretparate til at flytte i

egen bolig?

Angiv antallet af borgere ud fra hver kategori. Antallet skal summe til {antal udflytningsparate}
 Obs - alle felter skal udfyldes, angiv derfor "0", hvis der ikke er nogen borgere i den pågældende kategori.

Omkring 1 uge	_____
Omkring 1 måned	_____
Omkring 2-4 måneder	_____
Omkring 5 -12 måneder	_____
Over 1 år	_____
Ved ikke	_____

Hvor længe har de {antal udflytningsparate} borgere samlet set været i hjemløshed gennem deres liv?

Angiv antallet af borgere ud fra hver kategori. Antallet skal summe til {antal udflytningsparate}
 Obs - alle felter skal udfyldes, angiv derfor "0", hvis der ikke er nogen borgere i den pågældende kategori.

0-3 mdr.	_____
4-11 mdr.	_____
1-2 år	_____
Over 2 år	_____
Ved ikke	_____

Hvordan fordeler borgerne sig, ift., om deres handlekommune er den samme som den kommune, {Afdelingens navn} ligger i?

- (1) Hovedparten af borgerne har den samme handlekommune, som boformen ligger i
- (2) Hovedparten af borgerne har en anden handlekommune end den, boformen ligger i
- (3) Det er nogenlunde ligeligt fordelt
- (4) Ved ikke

Del 3

De sidste spørgsmål handler om, hvilke barrierer der er for, at borgere, der er parate til at flytte i egen bolig (med den fornødne støtte) eller botilbud, flytter fra {Afdelingens navn}

Hvad, vurderer du, er de væsentligste barrierer for, at de {antal udflytningsparate} borgere ikke er flyttet fra boformen?

Angiv antallet af borgere ud for hver barriere. Du kan angive flere barrierer for hver borger - borgerne kan derfor gå igen, og angivelserne skal ikke nødvendigvis summere til {antal udflytningsparate}.

Obs - alle felter skal udfyldes, angiv derfor "0", hvis der ikke er nogen borgere i den pågældende kategori.

Borgeren er ikke blevet tilbudt en bolig _____

Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. typen af bolig _____

Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. den geografiske placering af boligen (fx har borgeren sit primære netværk i et andet område end boligen, borgeren vil ikke retur til belastet miljø eller borgeren ønsker at fortsætte igangværende indsats i den kommune, som boformen er placeret i) _____

Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. økonomi (fx niveau for husleje) _____

Borgeren ønsker ikke at tage imod tilbud om bolig pga. krav/ønske om at kunne holde husdyr _____

Borgeren er egnet til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er ikke blevet visiteret til det _____

Borgeren er visiteret til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er på venteliste _____

Andre barrierer _____

Hvis du har vurderet, at der er 'andre barrierer', vil vi bede dig om at beskrive dem her:

Gør barriererne sig i særlig grad gældende for specifikke aldersgrupper?

Klik de aldersgrupper af, hvor du finder barrieren særligt gældende . Du kan godt klikke flere aldersgrupper af for hver barriere.

18-24 år 25-29 år 30-40 år 41-50 år 51-60 år Over 60 år Ved ikke

Borgeren er ikke blevet tilbudt en bolig (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. typen af bolig (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. den geografiske placering af boligen (fx har borgeren sit primære netværk i et andet område end boligen, borgeren vil ikke retur til belastet miljø eller borgeren ønsker at fortsætte igangværende indsats i den kommune, som boformen er placeret i) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

18-24 år 25-29 år 30-40 år 41-50 år 51-60 år Over 60 år Ved ikke

Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. økonomi (fx niveau for husleje) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

Borgeren ønsker ikke at tage imod tilbud om bolig pga. krav/ønske om at kunne holde husdyr (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

Borgeren er egnet til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er ikke blevet visiteret til det (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

Borgeren er visiteret til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er på venteliste (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

Andre barrierer (beskrevet i første spg. om barrierer) (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

Gør barriererne sig særligt gældende for borgere af et bestemt køn?

Klik de køn af, hvor du finder barrieren særligt gældende. Du kan godt klikke flere køn af for hver barriere.

	Mand	Kvinde	Andet	Ved ikke
Borgeren er ikke blevet tilbudt en bolig	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. typen af bolig	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

	Mand	Kvinde	Andet	Ved ikke
Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. den geografiske placering af boligen (fx har borgeren sit primære netværk i et andet område end boligen, borgeren vil ikke retur til belastet miljø eller borgeren ønsker at fortsætte igangværende indsats i den kommune, som boformen er placeret i)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. økonomi (fx niveau for husleje)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Borgeren ønsker ikke at tage imod tilbud om bolig pga. krav/ønske om at kunne holde husdyr	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Borgeren er egnet til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er ikke blevet visiteret til det	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Borgeren er visiteret til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er på venteliste	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Andre barrierer (beskrevet i første spg. om barrierer)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Gør barriererne sig i særlig grad gældende, alt efter hvor længe borgerne har været parate til at flytte i egen bolig eller botilbud?

Klik de tidsintervaller af, hvor du finder barrieren særligt gældende. Du kan klikke flere tidsintervaller af for hver barriere.

Tidsintervaller hvor borgeren har været parat til at flytte

	ca. 1 uge	ca. 1 måned	ca. 2-4 måneder	ca. 5 -12 måneder	Over 1 år	Ved ikke
Borgeren er ikke blevet tilbudt en bolig	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. typen af bolig	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. den geografiske placering af boligen (fx har borgeren sit primære netværk i et andet område end boligen, borgeren vil ikke retur til belastet miljø eller borgeren ønsker at fortsætte igangværende indsats i den kommune, som borgeren er placeret i)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Borgeren ønsker ikke at tage imod et tilbud om bolig pga. økonomi (fx niveau for husleje)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Borgeren ønsker ikke at tage imod tilbud om bolig pga. krav/ønske om at kunne holde husdyr	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

Tidsintervaller hvor borgeren har været parat til at flytte

	ca. 1 uge	ca. 1 måned	ca. 2-4 måneder	ca. 5 -12 måneder	Over 1 år	Ved ikke
Borgeren er egnet til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er ikke blevet visiteret til det	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Borgeren er visiteret til botilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108, men er på venteliste	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Andre barrierer (beskrevet i første spg. om barrierer)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

Hvis du har nogen afsluttende bemærkninger, må du meget gerne skrive dem her:

Mange tak for din besvarelse!

Du gemmer og lukker din besvarelse ved at klikke på 'afslut'